

Reisverbod

Je mag niet zomaar overal heen voor stage of onderzoek | **p.4** |

Gifpark

Bacteriën moeten bodemvervuiling gaan opeten | **p.9** |

Stress!

'Maandenlang zat ik futloos en depressief in mijn kamer' | **p.22** |

RESOURCE [NL]

Voor iedereen van Wageningen University & Research

nr. 17 – 26 april 2018 – 12e jaargang

Deze studenten tekenden niet...

...en belandden in 1943 in een Duits werkkamp | **p.12**

VISJES METEN

Deze jonge amateurbioloog meet met uiterste precisie de lengte van een botje, voordat deze weer het water in gaat. Hij was een van de bezoekers die afgelopen zaterdag, op Wereld Vismigratiedag, hielpen met het legen van fuiken bij de haven van IJmuiden. Onderzoekers van onder meer Wageningen Marine Research lieten zien hoe zij onderzoek doen naar vismigratie. Tijdens het publieksevenement werden behalve botjes ook veel glasaaltjes gevangen. De onderzoekers hadden een deel van de aaltjes de week daarvoor gemerkt, omdat ze willen weten hoeveel er het Noordzeekanaal binnenkomen, hoe ze zich verspreiden en hoe lang ze daarover doen. TL, foto Ben Griffioen

Bekijk de fotoserie
op resource-online.nl

>> INHOUD

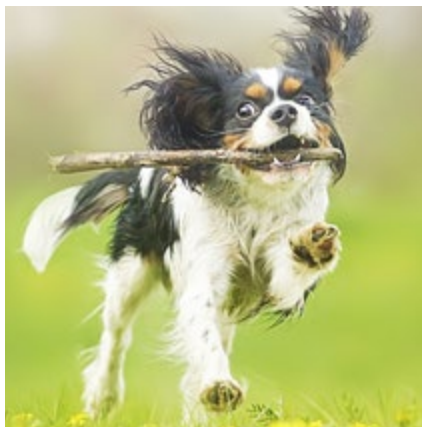
nr. 17 – 12e jaargang

>> **4**

TEACHER OF THE YEAR

Henry van den Brand gebruikt nog schoolbord en krijt

>> **18**

FIKKIE

Voor het milieu kan je beter een hamster nemen

>> **24**

PASSIE VOOR 5 MEI

'Wageningen is dan één groot festivalterrein'

EN VERDER

- 5 Miljoenen voor fenotypering
- 7 Gebruik proefdieren blijft dalen
- 8 Geurstoffen verraden malaria
- 9 'Gezond glaasje bestaat niet'
- 10 Promovendus maakt eierraaprobot
- 20 Internationale bachelors in trek
- 26 Unitas ziet af van plek in oude postkantoor
- 27 Meer veganistisch eten
- 27 Ondertussen in Hongarije

KLOOF

Mijn opleiding bos- en natuurbeheer zat vol met simpele vaktermen die andere beroepsgroepen ook gebruiken. Kwel bijvoorbeeld, grondwater dat naar de oppervlakte komt. Of zuurgraad, loonwerker en afrastering (heel iets anders dan een hek overigens).

Veel Nederlanders die niet aan een universiteit gestudeerd hebben, gebruiken de begrippen ook. In mijn gesprekken met 'het gewone publiek' op Twitter, in de trein of op het erf van een boer komen dergelijke termen geregeld voor. Toch heb ik deze 'vaktermen' wel degelijk uit moeten leggen aan eerstejaarsstudenten toen ik veldexcursies begeleidde voor een bachelorvak.

Nu een deel van de bachelors alleen nog in het Engels wordt gegeven (zie p.20), verdwijnt ook deze uitleg in het Nederlands. De studenten zullen het voortaan hebben over *seepage* en *acidity*. Een zorgelijke ontwikkeling, vind ik. Juist omdat er al een kloof door de maatschappij loopt, veroorzaakt door een verschil in opleidingsniveau.

Elkaar begrijpen deden we toch al niet. Straks gebruiken we niet eens meer dezelfde woorden.

Stijn van Gils, freelancejournalist voor onder meer Resource

>> [Hoge bomen vangen veel... regen | p.8](#)

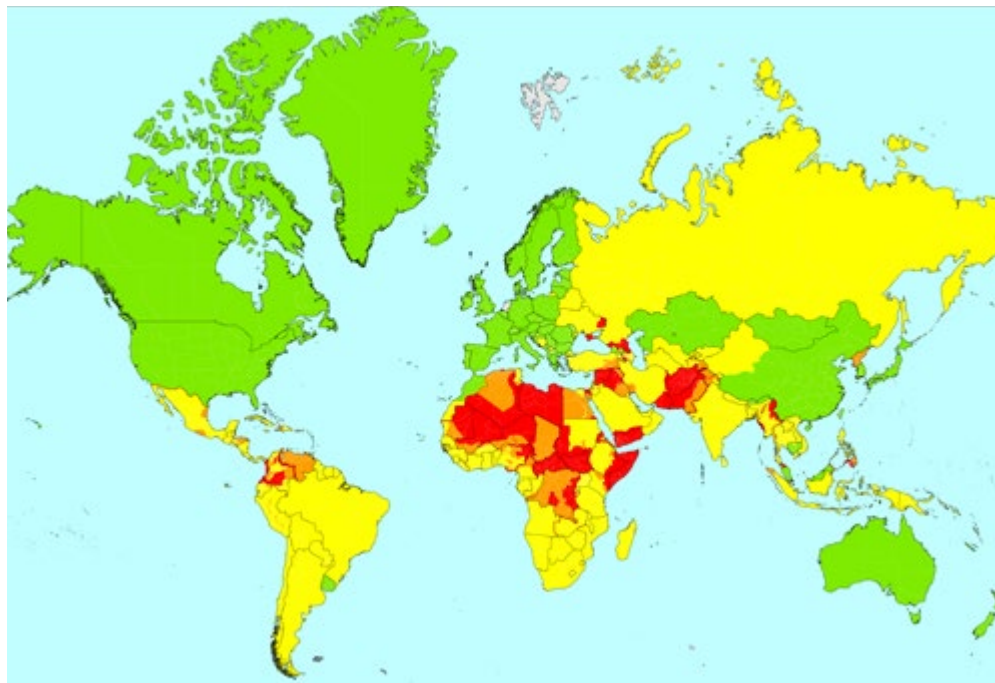
ONDUIDELIJKHEID OVER NIEUW REISBELEID WUR

Het reisbeleid van WUR is onlangs aangescherpt. Een centrale commissie kijkt voortaan of studenten en medewerkers naar gevaarlijke gebieden kunnen afreizen. In de praktijk is er nog veel verwarring.

Het nieuwe beleid leunt zwaar op de reisadviezen van het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken. WUR-medewerkers en -studenten die naar een gebied willen dat volgens het ministerie 'risicovol' is, hebben toestemming nodig. Bij werk in gebieden met 'code geel', geeft de directie van de *sciences group* die toestemming af, mits de medewerker of student een goed reisplan heeft en de cursus 'basic safety and security' volgde. Bij 'oranje' gebieden ('alleen noodzakelijke reizen') is daarnaast voortaan ook een positief advies van een drieledige centrale commissie nodig. Bij medewerkers geeft die commissie in uitzonderlijke gevallen toestemming. Bij studenten gebeurt dat alleen als de reis onderdeel is van de specialisatie Disaster Studies (Internationale Ontwikkelingsstudies).

In de praktijk blijkt het nieuwe reisbeleid nog nauwelijks gecommuniceerd op de werkvloer. In de voorbereidingstijd is er overleg geweest, maar toen het beleid af was, zijn de documenten slechts op intranet gezet. Stage-organiserende docenten zijn daarom lang niet altijd op de hoogte. Sommigen laten weten strengere regels te hanteren en geen studenten naar gebieden met enig risico te sturen. Anderen blijken juist soepeler.

Ook Gemma van der Haar, die studenten

De reisadviezen van het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken per april 2018. WUR-medewerkers en -studenten mogen onder voorwaarden naar gele zones, bij uitzondering naar oranje en niet naar rode.

ILLUSTRATIE: MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

begeleidt bij Disaster Studies, wist niet dat het nieuwe reisbeleid al af was. In de nieuwe reisregels kan ze zich redelijk vinden. 'Ik ben blij dat onze studenten onder voorwaarden nu ook naar oranje gebieden kunnen. Dit gaat slechts om enkele goed voorbereide studenten per jaar die het zelf heel graag willen.' Ze vindt de kleurcodes wel erg algemeen. Wat haar betreft wordt er meer maatwerk geleverd.

Volgens Marleen de Vries van Human Resources Management, die geregeld lid is van de drieledige adviescommissie, wordt binnen de kleurcodes van het ministerie wel degelijk maatwerk geleverd. 'We kijken heel goed naar hoeveel ervaring iemand heeft en wat de plannen zijn.' Maar voor een volledig eigen systeem heeft WUR volgens haar te weinig expertise. 'Bij het ministerie kunnen ze veel beter in kaart brengen hoe veilig de situatie precies is.' **SVG**

HENRY VAN DEN BRAND IS TEACHER OF THE YEAR 2018

Universitair hoofddocent Henry van den Brand heeft de Teacher of the Year Award 2018 gewonnen. Dat maakte de studentenjury van de onderwijsprijs dinsdag 24 april bekend.

Van den Brand kon door een bezoek aan het buitenland niet aanwezig zijn bij de uitreiking van de prijs, die jaarlijks wordt uitgelooft door het Universiteitsfonds Wageningen (UFW). Een collega nam de prijs namens hem in ontvangst. Van den Brand krijgt, net als de

andere genomineerden, een replica van het beeldje De Leermeester en 2500 euro. De andere genomineerden waren dit jaar Arie Terlouw, Jessica Duncan, Fred de Boer en John Beijer.

De universitair hoofddocent krijgt de prijs vanwege zijn enthousiasme en betrokkenheid, aldus de jury. Hij geeft niet zo maar les, hij vertelt verhalen. En de studenten hangen aan zijn lippen, want ondanks het feit dat de colleges worden opgenomen, zit de zaal elke keer vol. Om zijn verha-

len te illustreren gebruikt Van den Brand – heel ouderwets – schoolbord en krijt.

Van den Brand begon in 2001 bij de leerstoelgroep Adaptatiefysiologie. Hij werd aangesteld als universitair docent zonder enige leservaring. Tegenwoordig doceert en coördineert hij vakken en begeleidt hij masterstudenten bij hun thesis.

De uitreiking van de prijs vond plaats tijdens de opening van de Month of Education, onderdeel van het eeuwfeest van WUR. **KvZ**

Henry van den Brand

FOTO: FLEUR RAKE

22 MILJOEN VOOR FENOTYPERING PLANTEN

WUR gaat samen met de Universiteit Utrecht een nieuwe onderzoeksfaciliteit inrichten om de ontwikkeling van planten onder verschillende milieuomstandigheden te bestuderen. De faciliteit krijgt een budget van 22 miljoen euro.

Het Netherlands Plant Eco-phenotyping Centre (NPEC), zoals het officieel heet, zal uit zes fysieke onderdelen bestaan; drie in Utrecht en drie in Wageningen. De Universiteit Utrecht maakt kleine eco-trons (ruimtes voor de bestu-

dering van ecosystemen), en gaat een serie kleine klimaatkamers bouwen om de wisselwerking tussen planten, omgeving en microben te onderzoeken onder verschillende condities.

WUR gaat grote klimaatkamers en kascompartimenten inrichten voor genetisch onderzoek aan planten en gewassen onder verschillende condities. Daarnaast ontwikkelt WUR een mobiele veldmodule en drones die buiten op het veld de effecten van de omgeving op de plantontwikkeling bestuderen.

‘Van veel plantensoorten kennen we de DNA-volgorde en weten we hoe we ze goed kunnen laten groeien, maar we weten nog niet hoe de omgeving de ontwikkeling en opbrengst van verschillende variëteiten beïnvloedt’, zegt Mark Aarts, persoonlijk hoogleraar Erfelijkheidsleer. Samen met Rick van de Zedde, specialist op het gebied van biologie en robotica, is Aarts betrokken bij de ontwikkeling van de faciliteit. NWO stelt 11,3 miljoen beschikbaar, WUR en UU betalen de rest. **AS**

© COLUMN | GUIDO

De verloving voorbij

5 mei komt eraan, een bijzondere dag voor de vrijheid, een bijzondere dag voor Wageningen, en doorgaans een bijzonder vreemde dag voor WUR. Het valt dit jaar op een zaterdag, maar als het op een werkdag valt, is 5 mei de dag waarop ineens raar zichtbaar is wie bij WU zit, en wie bij WR. Werknemers van Wageningen University hebben namelijk volgens hun cao elk jaar vrij, werknemers van Wageningen Research niet.

In een *Resource*-artikel uit 2014 vertelt de raad van bestuur dat de instelling streeft naar meer eenheid in 2018: ‘Wageningen UR moet één organisatie worden met een gemeenschappelijke cultuur.’ Dat klinkt logisch, maar de fiscaal-juridische werkelijkheid is weerbarstig. We zijn formeel gezien twee volledig gescheiden organisaties met een eigen boekhouding.

Tegelijkertijd hebben we hetzelfde bestuur en dezelfde raad van toezicht en zitten de meesten van ons op dezelfde campus. Voor deze bijzondere constructie, met zijn voordelen, zijn historische argumenten te vinden, maar het draait hier natuurlijk niet om de geschiedenis. Het gaat om de toekomst.

In de huidige constructie moet voor elk stuk grond, elk gebouw en elk personeelslid een keuze worden gemaakt: wordt dat fiscaal toegeschreven aan WU of aan WR? Dat is niet alleen veel werk, het druist ook in tegen het idee van één organisatie.

Wat mij betreft heeft de verloving lang genoeg geduurd. Of we gaan nu trouwen, of we gaan uit elkaar. Dat schept helderheid. Dan pas hebben we echt One Wageningen. Of wellicht Two Wageningens. **R**

Guido Camps (34) is dierenarts en postdoc bij Humane Voeding. Hij houdt van bakken, bijen houden en bijzondere dieren.

FOTO: GUY ACKERMANS

kort

>> ONDERWIJSBONUS Beste vakken beloond

31 ‘excellente vakken’ krijgen gezamenlijk 37.500 euro. De bonus werd dinsdagavond 24 april uitgereikt. Met het geld kunnen de coördinatoren hun vak nog beter maken. Om te winnen hebben docenten uitstekende beoordeling nodig in de digitale vakevaluatie. Kees van Veluw, winnaar in de categorie ‘in depth’ met *Organic Animal Production*, behaalde de hoogste score: 4,9 uit 5. Willy ten Haaf en Aldo Bergsma wonnen in de categorie ‘grote vakken’ met *Introduction Geo-information*. In de categorieën ‘speciale vakken’ en ‘introductievakken’ wonnen respectievelijk Tinde van Andel (*Ethnobotany*) en Lars Chatou (*Webs of Terrestrial Diversity*). **SvG**

>> SCRIPTIEPRIJS Mihris Naduthodi wint

Masterstudent Mihris Naduthodi heeft de beste Wageningse thesis van 2017 geschreven. Hij krijgt de Scriptieprijs van het Universiteits Fonds Wageningen (UFW) en alumnivereniging KLV voor zijn fundamentele onderzoek naar bacteriën die barnsteenzuur produceren. Dit zuur wordt doorgaans gewonnen tijdens het kraken van ruwe olie en is van belang bij de productie van medicijnen en plastics. De productie ervan met behulp van bacteriën is een stuk schoner, maar de opbrengst is laag. Om de productiviteit te vergroten heeft Naduthodi de bacterie genetisch gemodificeerd. **KvZ**

>> MOOC OVER BIER Mol tapt een pilsje

Met het tappen van een glaasje pils uit een houten vat heeft rector Arthur Mol dinsdagavond bij de opening van de Month of Education de Beer MOOC gelanceerd. Vier honoursstudenten hebben ruim een jaar gewerkt aan deze *massive online open course* (MOOC) over bier. De cursus bestaat uit vier modules en duurt zes weken. De cursisten leren alles over het meest populaire studentendrankje – van het productieproces tot aan de gezondheidsrisico’s. Inmiddels hebben zich ruim zeven-duizend cursisten aangemeld. De Month of Education is onderdeel van het eeuwfeest van WUR. **KvZ**

Het laatste nieuws lees je elke dag op resource-online.nl

'ZET MEER IN OP ONAFHANKELIJK DENKEN'

WUR moet het onafhankelijke denken in onderwijs en onderzoek versterken, vindt Ellis Hoffland van de strategiegroep Excellentie. 'We moeten studenten minder pampieren.'

Ellis Hoffland is trekker van de werkgroep die met het oog op het nieuwe strategische plan nadukt over het thema Excellentie (zie kader). Maar eigenlijk is ze 'helemaal klaar' met dat woord. 'Het is zo'n modewoord; iedereen streeft ernaar of claimt het.' Excellentie heeft alleen betekenis als je het definieert, stelt Hoffland. En zij kan het weten; ze is directeur van het Honoursprogramma voor uitmuntende studenten.

Dat Honoursprogramma stelt de volgende eisen: je bent cognitief beter dan gemiddeld (lieft minimaal gemiddeld een 8), je bent creatief, toont maatschappelijke verantwoordelijkheid, kunt samenwerken, toont reflectief vermogen en neemt verant-

woordelijkheid buiten de collegebanken. Een hele waslijst, volgens Hoffland samen te vatten als 'onderscheidend'.

De Wageningen Ambassadors, die door de werkgroep zijn gevraagd wat zij onder excellentie verstaan, kwamen met ongeveer dezelfde kwalificaties, maar voegden er nog één toe: onafhankelijk denken. Hoffland denkt dat WUR daarin onderscheidend zou kunnen worden. 'We willen sterker inzetten op een academische houding, waarbij we de studenten minder pampieren en ze meer uitdagen om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor hun opleiding. Simpel voorbeeld: als je niet komt opdagen voor een verplicht vak, dan ga je zelf naar de docent met een alternatief inhoudelijk voorstel. Je pakt de regie in plaats van de passieve houding van onderwijsconsument.'

Dat vergt ook een andere rol van de docent, vervolgt Hoffland. 'Die moeten studenten minder schoolse opdrachten geven, met

meer vrijheid en meer ruimte voor beeldcultuur en gebruik van internet. Daar zijn vast al voorbeelden van, maar wij kennen ze niet. Die willen we graag leren kennen als strategiegroep.'

Ook denkt Hoffland dat er meer aandacht nodig is voor excellentie op teamniveau. 'We kunnen niet allemaal Stephen Hawking zijn. Dus de vraag moet zijn: welke aanvullende competenties heeft een team nodig om excellent te worden of blijven? Dat lijkt ons een belangrijke aanvulling op tenure track, waarin de excellentie op persoonlijk niveau is geregeld.' **AS**

Ellis Hoffland

Thema: Excellentie

WUR wil komend najaar een nieuw strategisch plan presenteren. Een van de tien thema's die daarin aan bod komen, is Excellentie. Wil je hierover meepraten? Dat kan op twee manieren. Drop je ideeën op de webpagina van de themagroep op intranet.wur.nl of kom naar de bijeenkomst van de werkgroep op 14 mei om 12.30 uur in Forum, zaal 031/034.

FOTO: SYVEN MENSCHER

STOELYOGA

'Ga op je stoel zitten met je rug los van de leuning. Strek je armen boven je hoofd en beweeg met rechte rug naar links. Terug naar het midden en beweeg naar rechts.' Met zachte stem gidst Wilma Twigt drie keer in de week haar collega's van Biosystematiek in Radix door een verkwikkend kwartiertje stoelyoga. Twigt is secretaresse bij de leerstoelgroep, maar ook yoga-docent. Gemiddeld volgen zo'n vijftien medewerkers haar lessen. Op 7 mei geeft Twigt ook stoelyoga in de Forumbibliotheek, van 19.30 tot 20 en van 20 tot 20.30 uur. **KvZ**

Lees het hele verhaal op resource-online.nl

GEBRUIK PROEFDIEREN BLIJFT DALEN

De onderzoekers van WUR gebruiken steeds minder proefdieren. De jongste cijfers laten een daling zien van 9 procent. De kip is het meest gebruikte proefdier.

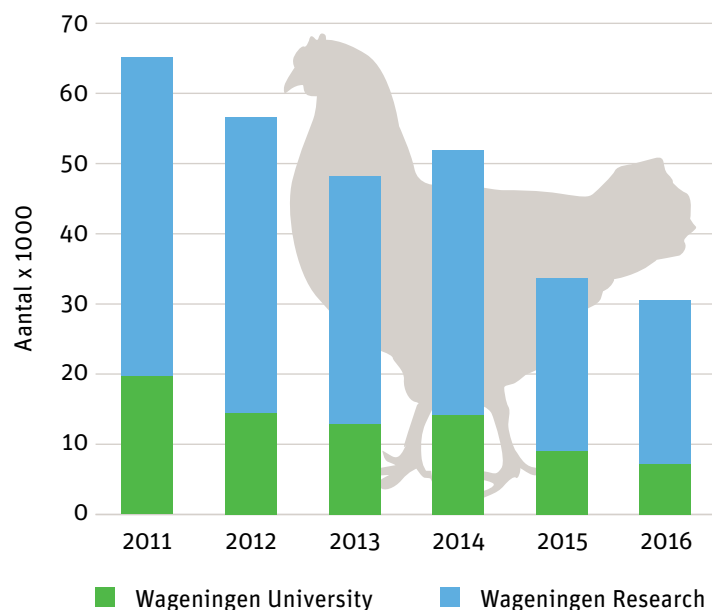
In totaal werden in 2016, het laatste jaar waarover is gerapporteerd, 30.512 proefdieren gebruikt (zie figuur). Bij de universiteit nam het gebruik met 20 procent af, bij de onderzoeksinstituten met 6 procent.

Het proefdiergebruik vertoont al jaren een dalende trend, maar daalde vooral sterk vanaf 2015, een jaar nadat de nieuwe Wet op de dierexperimenten van kracht werd. De wet maakte het vergunningstraject ingewikkelder en duurder. De overheid wil dat in 2025 een flink deel van het onderzoek proefdiervrij is. Dat alles weerspiegelt zich volgens proefdierdeskundige

Rob Steenmans in de dalende trend. Ook de nog niet vrijgegeven cijfers voor 2017 laten volgens hem die trend zien, zij het in mindere mate dan voor 2016. Steenmans: 'Desondanks is het bij Carus, onze faciliteit voor dierproeven, drukker dan ooit. Er zijn veel experimenten met dieren die formeel geen dierproeven zijn, omdat de dieren geen ongerief ondervinden.'

De proefdieren in WUR-onderzoek zijn vooral vissen, kippen en muizen, maar op de lijst staan ook katten, kikkers, paarden, fretten, wilde zwijnen en hazelwormen. Bij de cijfers van de instituten is de monitoring van de visserij buiten de cijfers gelaten. Wageningen Marine Research ving voor deze overheidstaak 25.429 vissen. Sinds 2014 zijn die vissen volgens de wet een proefdier. **✉ RK**

Aantal gebruikte proefdieren aan WUR

EXTRA MILJOENEN MOETEN KENNISBASIS WR VERSTERKEN

Wageningen Research gaat de extra 13,2 miljoen euro die het dit jaar krijgt, investeren in onderzoeksmodellen en tien strategische programma's. Hiermee moet de kennisbasis van de instituten verbeteren.

Het extra geld komt van het kabinet, dat dit jaar in totaal 200 miljoen extra besteedt aan toegepast onderzoek. Hiervan gaat ruim 13 miljoen naar Wageningen Research. WUR stelde de afgelopen maand een bestedingsplan op, dat op 19 april werd goedgekeurd door de betrokken ministeries.

WUR baseert zich bij de besteding op de zogenaamde Dun ijs-analyse uit 2016, waarin WUR uitlegt dat de onderzoeksinstituten door de voortdurende bezuinigingen geen ontwikkelgeld voor nieuwe kennis meer hebben. Daarom gaat Wageningen Research dit jaar 3,3 miljoen extra steken in het moderniseren van onderzoeksmodellen op het gebied van onder andere bedrijfsinkomens, gewasgroei en klimaat. Zo'n 40 onderzoeks-

modellen hebben een update nodig, zegt Karin Horsman van Corporate Strategy & Accounts.

Voorts wordt er 8,9 miljoen uitgetrokken voor tien thematische onderzoeksprogramma's over onder meer organische mest, preciselandbouw en een natuurinclusieve leefomgeving. Verder gebruikt Wageningen Research 1 miljoen als cofinanciering van reeds goedgekeurde EU-projecten.

Ook de komende jaren krijgen de instituten 13 miljoen extra van het kabinet. Door deze extra inkomsten verdubbelt het kennisbasisgeld van de instituten bijna. Vorig jaar kreeg Wageningen Research 16,4 miljoen voor onderhoud van de kennisbasis, nu komt daar 13,2 bij. **✉ AS**

Life

6 mei Performance 'Getekend'

13 mei Studium Generale
The Modernization of Dutch Agriculture in Films 1923-1982 - An Electric Comedy

16 mei Potluck-maaltijd: we vieren culturele diversiteit!

16 mei Onthulling kunstwerk "Must leave"

Alles over 100 jaar WUR vind je op www.wur.nl/100years

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

100 years
1918-2018

MEER REUZENBOS DOOR KLIMAATVERANDERING

Reuzenbossen ontstaan alleen als er voldoende neerslag valt. Het veranderende klimaat maakt het mogelijk dat er steeds meer van die bossen komen. Dat blijkt uit onderzoek van onder anderen Marten Scheffer en Egbert van Nes van Aquatische Ecologie en Waterkwaliteitsbeheer.

Het internationale onderzoeksteam gebruikte satellietgegevens om voor het eerst wereldwijd de hoogte van bossen in kaart te brengen. Daartoe is ingezoomd op stukken bos van 50 bij 50 km. 'In die *grid cells* hebben we de 10 procent hoogste toppen in kaart gebracht', legt Scheffer uit.

Daarbij openbaarde zich een merkwaardig fenomeen. Reuzenbomen, met een hoogte van meer dan 25 meter, groeien alleen daar waar jaarlijks meer dan 1500 mm regen valt. Die ondergrens blijkt bovendien overal te bestaan, zowel in tropische als in gematigde streken. Dat is merkwaardig. 'In een gematigd klimaat is het minder warm, vindt minder verdamping plaats en heeft een boom dus

minder water nodig. Toch is dit fenomeen universeel', zegt Scheffer.

De grens van 1500 mm regen komt niet helemaal uit de lucht vallen. Het is volgens Scheffer dezelfde grens waarbij de overgang van savanne naar tropische regenwoud plaatsvindt. 'In de tropen is die 1500 mm regenval evenveel als de verdamping via de bladeren. De netto som regen minus verdamping per oppervlakte is dan nul. Maar in gematigde gebieden is dit minder dan nul. Dat is het rare.' Scheffer speculeert dat die afwijking te maken heeft met het feit dat de weinige plukjes reuzenbossen in gematigde streken op zichzelf al bijzonder zijn. 'Die gebieden zijn al zo door de mens beïnvloed, dat de bossen die we daar nu nog hebben het meest veerkrachtig zijn.' Het zijn superoverlevers.

Goed nieuws voor reuzenbossen is dat de klimaatverandering in hun voordeel werkt. Het klimaat wordt op sommige plekken droger, maar op andere veel nat. 'Het potentiële areaal voor reuzenbos neemt daardoor toe ter

FOTO: SHUTTERSTOCK

grootte van acht keer Spanje', voorspelt Scheffer. 'Maar dan moeten we het bos die ruimte wel geven. En dat is zo makkelijk nog niet, want de druk op tropisch bos

is enorm. Bovendien zijn er wat onzekerheden. De toename van extremen als droogte en hittegolven kan ook leiden tot sterfte van tropisch woud.' **✎ RK**

DRIE GEURSTOFFEN VERRADEN MALARIA BIJ KINDEREN

Kinderen met de malariaparasiet in hun bloed zijn aantrekkelijker voor malariamuggen dan kinderen die geen malaria onder de leden hebben, ontdekten WUR-onderzoekers vorig jaar. Vervolgonderzoek heeft nu uitgewezen welke geurstoffen daarvoor verantwoordelijk zijn.

Kinderen met malaria onder de leden scheiden meer heptanal, octanal en nonanal uit in hun zweet, melden Wageningse entomologen vorige week in het tijdschrift *PNAS*. De drie geurstoffen zijn aldehyden die fruitig en grasachtig ruiken, zegt onderzoeker Jetske de Boer. Het zijn gangbare geurstoffen, maar malariamuggen zijn er dol op.

De Boer nam zweet af van 56 kinderen tussen 5 en 12 jaar oud in het westen van Kenia. Uit de analyse bleek dat kinderen met malaria een geurboeket hadden met 23 procent aldehyden, tegen 15 procent bij kinderen zonder malaria. Hoe meer malariaparasieten de kinderen in het bloed hadden, hoe hoger de concentraties van de drie geurstoffen in hun geurprofiel was.

De uitkomsten kunnen helpen om malaria te bestrijden, stelt De Boer, die het onderzoek uitvoerde met collega's uit Engeland, Kenia en Nijmegen. 'We kunnen de geurvallen voor malariamuggen verbeteren door deze aldehyden toe te voegen aan de lokstof.' Ook kunnen de

FOTO: ANTON IVANOV / SHUTTERSTOCK.COM

Kinderen met de malariaparasiet in hun bloed zijn aantrekkelijker voor malariamuggen.

geurstoffen worden gebruikt als biomarker om kinderen te controleren op malaria, denkt De

Boer. Een geurmeting is een stuk sneller en prettiger dan bloedafname. **✎ AS**

BACTERIËN MOETEN BODEM UTRECHTS PARK KUISEN

Hoe kun je bacteriën zo drillen dat ze de vervuilde bodem van het Utrechtse Griftpark optimaal reinigen? Wageningse wetenschappers gaan dat uitzoeken.

In het mooie, groene Griftpark wordt volop gerecreëerd. Maar ondergronds is het er niet pluis. De bodem is vervuild met aromatische koolwaterstoffen, afkomstig van een gasfabriek die er ooit stond. In de jaren tachtig van de vorige eeuw was het park een van de meest vervuilde gebieden van Nederland. In plaats van afgraving is er gekozen voor het inpakken van de grond met een vijftig meter diepe wand, vertelt milieutechnoloog Tim Grotenhuis. In de kuip die zo ontstond, wordt sindsdien het grondwater opgepompt, zodat het niet via de bodem van de kuip weg kan sijpelen.

Dat oppompen duurt in principe oneindig en kost een ton per jaar. Utrecht wil kijken of er intussen niet een goedkopere methode is. En die is er mogelijk inderdaad, zegt Grotenhuis: in de bodem aanwezige bacteriën kunnen het vuil opeten.

In het park zijn bacteriën aanwezig die het goed doen op stoffen als benzeen, toluëen, xyleen en naftaleen, de voornaamste verontreinigingen in de bodem. Dat staat volgens Grotenhuis

vast. 'Les 1 uit de microbiologie is: alle bacteriën zijn overal. En les 2: het milieu bepaalt welk micro-organisme of welke groep micro-organismen de overhand krijgt.'

De Wageningse promovendus Lianne Keijzer gaat de afbraak van het vuil door micro-organismen in kaart brengen. Grotenhuis: 'Met monsters van die locatie gaan we experimenten doen in het lab. We gaan uitzoeken hoe we, door aan de juiste knoppen te draaien, de afbraaksnelheid zo optimaal mogelijk kunnen maken.'

Volgens Grotenhuis gaat het in dit stadium om het *proof of principle*: laten zien dat het kan. Onderzoekers van Deltares brengen ondertussen de huidige situatie in de bodem in beeld en Universiteit Utrecht doet onderzoek naar de stroming van het grondwater. Het uiteindelijke doel is om te kunnen stoppen met het kostbare pompen. Maar dat kan alleen als de bacteriën zoveel vuil wegwerken dat er aan de onderkant van de kuip niks meer met het grondwater weglekt. Grotenhuis: 'Waar-schijnlijk zijn op dit moment de milieucodities daarvoor niet optimaal. Maar door op de juiste plekken stoffen toe te voegen, kun je die condities wel creëren.' **Ⓜ RK**

In de bodem van het Griftpark in Utrecht zitten stoffen als benzeen en xyleen, afkomstig van de gasfabriek die ooit op deze plek stond.

VISIE

'Gezond glaasje wijn bestaat niet'

Verschillende media, waaronder de Volkskrant, meldden onlangs op basis van een studie in The Lancet dat dagelijks één glas alcohol drinken je levensverwachting aanzienlijk verkort. Een week later krabbelden de media terug: uit het onderzoek blijkt niet dat je eerder sterft door een glas per dag. Toch blijft gezond drinken een mythe, zegt voedingshoogleeraar Ellen Kampman, gespecialiseerd in kanker.

Wat vind je van de studie in The Lancet?

'Het is een belangrijke en goed uitgevoerde studie. De uitkomsten komen overeen met de richtlijnen Goede Voeding van de Gezondheidsraad: "drink geen alcohol of in ieder geval niet meer dan één glas per dag". De onderzoekers vonden dat bij meer dan 100 gram alcohol per week het risico op sterfte toeneemt. Een standaardglas alcohol bevat ongeveer 10 gram alcohol. Dus met één glas per dag kom je daar niet bovenuit.'

Moeten we dat ene glas niet ook gewoon schrappen?

'Over alcohol en de relatie met hart- en vaatziekte heerst nog onenigheid, maar we weten zonder twijfel allang dat alcohol het risico op kanker verhoogt. Ook bij minder dan één glas per dag, in geval van borstkanker. Vanuit dat oogpunt is het beter om niks te drinken, maar gezien de mogelijke gunstige effecten op bepaalde hart- en vaatziekten werd het advies "maximaal één glas per dag". Weinig mensen beseffen dat alcohol een van de meest kankerverwekkende stoffen in onze voeding is.'

Maar een glaasje per dag was toch goed voor je bloedvaten?

'Ik vind dat we af moeten van het idee dat een glaasje alcohol gezond voor je zou zijn. Het beste advies blijft om niks te drinken. De gezondheidseffecten van dat ene glaasje gelden alleen in heel specifieke gevallen, namelijk bij mannen boven de vijftig die te zwaar zijn en daardoor een verhoogd risico hebben op een hartinfarct. Maar dit mogelijke voordeel weegt niet op tegen alle schadelijke gevolgen. Om het risico op een hartinfarct te verkleinen, kun je beter proberen gezond te leven.'

Ⓜ TL

FOTO: JAN HARRYVAN

PROMOVENDUS MAAKT EIERRAAPROBOT

Bastiaan Vroegindewij ontwikkelde als promovendus een prototype van een eierraaprobot. Nu wil hij de robot praktijkrijp maken in zijn eigen bedrijf.

Al in december 2015 had Vroegindewij een robot ontwikkeld die kon rijden in een kippenstal en eieren kon rapen. Daarmee had hij het *proof of concept* geleverd, maar de robot was verre van foutloos. Praktijkproeven wezen uit dat het apparaat bijna 50 procent van de eieren in één keer goed opraapte. Ongeveer een kwart van de eieren zag hij wel, maar benaderde hij op de verkeerde manier. De overige eieren zag de robot niet of miste hij doordat hij te laat de raper liet zakken. Verder raakte de accu snel leeg, was de wielaandrijving niet optimaal en merkte de robot het niet als-ie tegen een paal of voerbak aanreed. In de zomer van 2016 nam de promovendus daarom twee grote beslissingen: hij ging de robot helemaal opnieuw opbouwen en startte een eigen bedrijf.

Kippenboeren hebben interesse in zijn vinding, weet Vroeginde-

weij, wiens vader een groot pluimveebedrijf heeft. 'Nu moet de boer de eieren rapen in alle hoeken van de stal; dat is geen prettig werk.' Hij heeft nog geen investeerders gevonden om de robot praktijkrijp te maken. 'Veel toeleveranciers in de pluimveesector hebben geen kennis van robots en kunnen de ontwikkelrisico's lastig inschatten.' Maar Vroegindewij gaat onverdroten door met het schrijven van businessplannen en financieringsaanvragen.

De afgelopen twee jaar rondde hij zijn proefschrift af, waarop hij op 10 april promoveerde en werkte hij ondertussen aan de nieuwe eierraaprobot met onderzoeker Sam Blaauw van Agrarische Bedrijfstechologie en een handvol studenten. 'Vorig jaar hadden we een nieuw prototype klaar.' Deze heeft een hoger 'vangstpercentage', zoekt zelf een oplaadpunt als de accu bijna leeg is en merkt dat-ie ergens tegenaan rijdt. Vroegindewij heeft nog twee jaar en een half miljoen euro nodig om een eierraaprobot te maken die goed functioneert in de praktijk, schat hij in. **AS**

Bastiaan Vroegindewij (rechts) en Sam Blaauw testen de eierraaprobot.

FOTO: LIVESTOCKROBOTICS

VLEESETER WIL WETEN WAAR KARBONADE VANDAAN KOMT

Consumenten willen weten waar hun varkensvlees vandaan komt en zijn bereid daar extra voor te betalen. Dit blijkt uit een onderzoek van Wageningen Economic Research.

Consumenten vinden vooral informatie over dierwelzijn en gezondheid belangrijk. De laats van productie en de invloed op het milieu vinden ze minder interessant. En hoe de varkens vervoerd of geslacht worden, willen ze liever niet weten. 'Ik denk dat iedereen beseft dat dit nooit prettig is voor het dier,' zegt projectleider Willy Baltussen van Wageningen Economic Research.

In opdracht van het ministerie

van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hielden onderzoekers een online enquête onder consumenten in Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Ruim 4000 mensen van wie van tevoren was vastgesteld dat ze varkensvlees eten, werden ondervraagd. Daaruit bleek dat mensen gemiddeld 13 cent per kilo meer willen betalen voor informatie over de herkomst van vlees.

Duitse en Engelse consumenten waren volgens Baltussen wel minder bereid om te betalen als het product uit Nederland kwam. 'Je ziet in deze landen een duidelijke voorkeur voor producten uit eigen land. Nederland is wat dat betreft een uitzondering; het maakt

ons veel minder uit.'

Volgens Baltussen is het wel lastig om aan te geven van welk dier of zelfs van welk bedrijf het vlees afkomstig is. 'Gehakt, het grootste varkensvleesproduct, wordt bijvoorbeeld in grote hoeveelheden

gemengd.' Het meest haalbare scenario is volgens hem dat groepen bedrijven samen een bepaalde standaard garanderen. **TL**

FOTO: SHUTTERSTOCK

**Science Cafe
Wageningen**
www.sciencecafewageningen.nl

**Cyber security
& Internet of Things**
Balancing connectivity and privacy

Thursday, April 26
19:45 - Live music
20:15 - Science
Café Loburg
FREE ENTRANCE

Prof. Bedir Tekinerdogan (WUR)
Jan Rochat (AET Europe)

Sponsored by:

Partners:

Feestje?

VIER HET BIJ H41

Voor al uw borrels, diners en feesten.
Bel of mail ons en vraag naar de mogelijkheden.

EETCAFÉ H41

Contact: 0317-42 17 15
info@h41.nl

SMAKELIJK
&
VERMAKELIJK

Herenstraat 41
Wageningen
www.h41.nl

DE STELLING

‘De Google-generatie verliest haar geheugen’

Yuxi Deng deed promotieonderzoek naar eiwitafbraak. Haar geheugen bleek van zo veel waarde bij haar wetenschappelijke werk, dat ze besloot een van haar stellingen aan deze cognitieve vaardigheid te wijden.

‘In de wetenschap is het begrijpen van het onderzoek dat je doet natuurlijk het belangrijkste. Maar logisch nadenken gecombineerd met een goed geheugen, brengt mijns inziens wetenschappelijke discussies verder. Bijvoorbeeld: ik heb een afspraak met mijn begeleider en hij vraagt mij iets over een onderwerp dat aan mijn onderzoek gerelateerd is. Dan is het fijn als ik die kennis uit mijn geheugen kan putten. Als ik alles moet Googelen, alvorens ik antwoord kan geven, dan is dat niet alleen vervelend, maar het houdt ook de discussie op. Letterlijk.

Yuxi Deng uit China promoveerde op 20 april op een onderzoek naar de voorspelbaarheid van enzymatische eiwitafbraak.

Ik begrijp ook wel dat het internet nu zo ontzettend goed is, dat je werkelijk alles kunt opzoeken. Daarom denken mensen dat ze niets hoe-

ven te onthouden, want je kijkt op je mobiel en het antwoord is binnen handbereik. Je zou het de Google-generatie kunnen noemen. Echter, je gaat niet op je telefoon kijken tijdens een presentatie of tijdens een vergadering.

Ik denk dat als je meer gebruikmaakt van je geheugen tijdens discussies, je sneller tot inzicht en tot de kern komt. Daarom probeer ik mijn geheugen te trainen, door het aantal aminozuren van de eiwitten waar ik mee werk te onthouden. En ik heb zelfs geprobeerd om de condities tijdens de verschillende experimenten te onthouden, zoals temperatuur en pH-waarden. Het heeft mij verbaasd hoe snel je geheugen achteruitgaat als je het niet traint. Het is zoals met hoofdrekken. Als je het nooit doet, kan je op een gegeven moment niet eens meer de bedragen van een supermarktbonnetje foutloos optellen.’

*Memory is a
cognitive skill that is
often underestimated
in scientific education*

Wageningse student belandde in Duits werkkamp

Hij tekende niet

Zou jij je loyaal verklaren aan een brute bezetter, als je daardoor kunt blijven studeren en niet naar een werkkamp hoeft? Studenten in de Tweede Wereldoorlog kwamen voor die keuze te staan. Dit is het verhaal van een Wageningse weigeraar.

tekst Roelof Kleis foto's familie Puylaert en Guy Ackermans

Zie ze daar eens op die foto. Jongens zijn het, aardige jongens. Wageningse studenten, op een enkeling na. Licht geamuseerd kijken ze de camera in. Onbekommerd nog en onwetend van wat de toekomst hen brengt. Op een krukje staan een kan koffie en een pak suiker. Maar laat je niet misleiden: dit is geen zomerkamp van een studentenvereniging. Dit is het werkkamp van de fabriek voor vliegtuigmotoren in Braunschweig, Duitsland, en het is mei 1943. Wie zijn dit en hoe komen die jongens hier verzeild? Voor het antwoord op die vraag moeten we ons concentreren op de jongen op de achterste rij, staand vijfde van links: Etienne Puylaert, student Algemene Landbouwkunde aan de Landbouwhogeschool. Hij stuurde deze foto naar zijn familie in Zuiddorpe, Zeeuws-Vlaanderen. Hij was toen ruim een week van huis. Op werkkamp in Duitsland, omdat hij het vertikte om zich loyaal te verklaren aan de Duitse bezetter. Werken voor diezelfde bezetter was de onvermijdelijke straf die daarop volgde. Tenzij je kon onderduiken, maar niet iedereen had die mogelijkheid.

IN HET GAREEL

De nazi's vaardigden hun beruchte loyaliteitsverklaring uit in het voorjaar van 1943. Het Nederlandse studentenverzet had langzaam maar zeker vorm gekregen, met als een van de hoogtepunten de diefstal van het bevolkingsregister uit het Wageningse gemeentehuis. Daarmee werd voorkomen dat de Duitsers jongemannen konden ronselen voor tewerkstelling in Duitsland. Bij die diefstal waren twee studenten betrokken. Deze en andere verzetsdaaden brachten de Duitsers ertoe in te grijpen.

'ZE MOESTEN IN EEN VERLAND GAAN WERKEN, WISTEN NIET OF ZE HUN FAMILIE NOG ZOUDEN TERUGZIEN'

Met de loyaliteitsverklaring wilde ze de studenten weer in het gareel krijgen.

De keuze was duidelijk: je tekende en mocht verder studeren, of je tekende niet en moest gaan werken in Duitsland. Uiteindelijk tekenden veruit de meeste Nederlandse studenten niet. In Wageningen hadden op 4 mei 1943 – de deadline – 154 studenten van de hogeschool hun handtekening gezet; een vijfde van het

totaal. Van de weigeraars dook het merendeel onder. In totaal 150 studenten meldden zich voor de werkdienst.

MAP MET BRIEVEN

Etienne Puylaert tekende niet. Waarom hij weigerde blijft gissen, zegt zijn zoon Ben Puylaert. 'Dat zijn van die vragen waar ik geen antwoord op kan geven. Mijn vader was destijds lid van studentenvereniging KSV. Werd hij geleid door zijn katholieke omgeving of was het een autonoom besluit? Hij was 20 jaar oud toen hij dat besluit moest nemen. Onderduiken was waarschijnlijk geen optie. Ze zouden hem wel weten te vinden. Zijn vader was burgemeester van Zuiddorpe. In Zeeuws-Vlaanderen onderduiken was sowieso moeilijk. Het land is vlak en leeg, je kunt je er moeilijk verschuilen. Als je gaat lopen, zien ze je zo. En buiten Zeeuws-Vlaanderen kende hij maar weinig mensen. Mijn schoonvader, die ook in Wageningen studeerde, woonde in Rotterdam en is daar ondergedoken. In zo'n grote stad was dat veel makkelijker.'

Ben Puylaert, gepensioneerd elektrotechnicus, kent het oorlogsverhaal van zijn vader pas relatief kort. Etienne sprak nooit over de oorlog. Dat verborgen verleden kwam pas aan het licht toen Ben in 2002 zijn moeder hielp verhuizen. Zijn vader was toen al vijf jaar overleden. 'Bij het opruimen van zijn bureau vond ik een map met

◀ Het persoonsbewijs van Etienne Puylaert.

1943

De Duitse bezetter dwingt studenten een loyaliteitsverklaring te tekenen; Etienne Puylaert weigert en wordt tewerkgesteld in Duitsland

▲ Een groep studenten, voornamelijk uit Wageningen, poseert in mei 1943 in een werkkamp van een vliegtuigmotorenfabriek in Duitsland. Achteraan in het midden staat Etienne Puylaert.

brieven en foto's. Dat zijn de brieven die pa heeft geschreven vanuit Duitsland, zei mijn moeder.'

GAMMEL BOOTJE

Ben Puylaert stond perplex. 'Ik wist wel dat mijn vader in Duitsland had gewerkt, maar daar heeft hij amper iets over losgelaten. Het kwam op een gegeven moment naar boven toen, ergens in de jaren zeventig, de BBC-serie *World at War* werd uitgezonden. Toen is hij kleine dingetjes gaan vertellen. Dat hij aan het einde van de oorlog aan de verkeerde kant van de Elbe zat en met een gammel bootje over moest varen om thuis te komen, bijvoorbeeld. Maar verrekte weinig eigenlijk. En niets over de kampen.'

De onverwachte vondst vormde voor de zoon de aanleiding voor een langdurige zoektocht. Hij spelde de brieven, ontleedde de foto's en probeerde met hulp van Google het onbekende oorlogsleven van zijn vader te reconstrueren. Die reconstructie werd precies een jaar geleden in hotel De Wereld voor het eerst gedeeld tij-

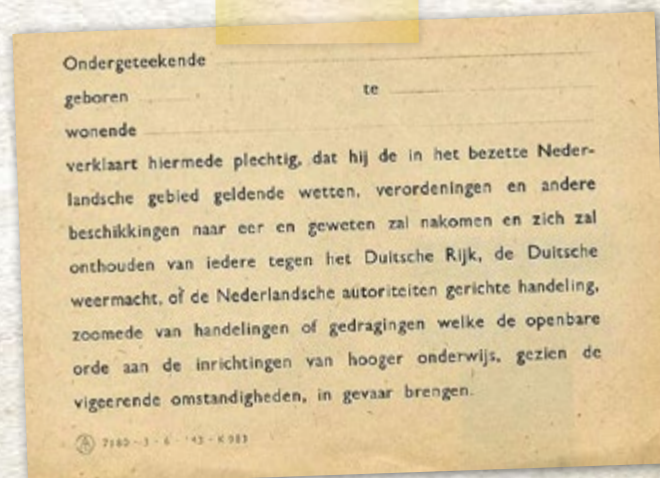
dens een vol Studium Generale. Samen met zijn zoon Philippe Puylaert, docent bij de leerstoelgroep Microbiologie, wekte Ben het oorlogsleven van Etienne tot leven aan de hand van brieffragmenten.

Dat was best heftig, blikt de kleinzoon terug. 'Ik had die brieven nog nooit echt goed gelezen. Die zoektocht is echt een ding van mijn vader geweest. Maar toen ik die fragmenten voorlas, kwam het pas echt goed binnen wat

hij als jongen heeft meegemaakt. Natuurlijk waren het werkkampen en geen concentratiekampen. Maar toch. Het zijn jongens die geronseld zijn om in een ver land te gaan werken. Die niet weten of ze het er levend van af gaan brengen, of ze hun familie nog gaan terugzien. Het is oorlog. Ik heb studenten van die leeftijd in mijn klas.'

DAGBOEK

Ben Puylaert heeft briefkaarten, brieven en foto's die zijn vader naar huis stuurde tussen mei 1943 en september 1944. 'Ik mis de brieven die daarna zijn geschreven, tot de bevrijding in mei 1945. Dat komt omdat Zuiddorpe op 18 september 1944 al werd bevrijd. Vanaf dat moment was het voor de Duitsers vijandig

▲ Deze loyaliteitsverklaring vaardigde de Duitse bezetter in het voorjaar van 1943 uit om opstandige Nederlandse studenten weer in het gareel te krijgen.

▲ Philippe en Ben Puylaert, de kleinzoon en zoon van Etienne.

gebied en kwam er geen post meer door.' Maar die laatste periode wordt wel beschreven in het dagboek van Fons Crijns, een goede vriend van Etienne Puylaert, die ook in Wageningen studeerde. Ben: 'Ze hebben samen op de bekende kostschool Rolduc gezeten, zijn beiden in Wageningen gaan studeren en tegelijk naar Duitsland vertrokken. Crijns kwam uit Brunsum, dat ook in september 1944 werd bevrijd. Toen daar geen post meer aankwam, is hij met zijn dagboek begonnen. Mijn vader komt vaak in dat dagboek voor, net zoals Crijns in de brieven van mijn vader.'

TIMMEREN

De brieven zelf zijn tamelijk zakelijk. 'Zo was mijn vader', zegt Ben Puylaert. 'Hij kon moeilijk over zijn emoties praten.' Hij liet in de brieven ook weinig los over het werk dat hij moest doen of het leed dat hem trof. Zoon Ben heeft delen van dat leven al puzzelend bij elkaar gesprokkeld. Etienne Puylaert werd in die twee

jaar op vier verschillende plekken tewerkgesteld. In Braunschweig werkte hij in een fabriek voor vliegtuigmotoren. In Uslar, midden in de Harz, zette hij houten munitiekistjes in elkaar. 'Daar heeft hij timmeren geleerd en zijn liefde voor houtbewerking opgedaan', denkt Ben Puylaert. 'Hij wilde altijd dingen van hout maken. Dat is zo'n aspect dat achteraf op zijn plek viel. Van huis uit heeft hij dat niet meegekregen. Mijn opa had nog geen hamer in huis.'

Ook kleinzoon Philippe Puylaert herinnert zich de timmermiddagen met zijn opa. 'Hij heeft mij timmeren geleerd. Ik heb hem maar relatief kort gekend; hij overleed toen ik 13 was. Maar wij gingen altijd een paar uurtjes timmeren als we bij opa op bezoek waren. Hij kon heel goed met kinderen overweg.'

Voor Philippe Puylaert zijn door de zoektocht van zijn vader nog meer dingen op zijn plek gevallen. 'Over de oorlog sprak opa nooit. Ik was natuurlijk ook nog jong. Maar hij vertelde

wel altijd fantasieverhaaltjes. Terugkerende elementen daarin waren dat hij gevangen was in een kamp. Niet een Duits kamp, maar eentje van de Vikingen. Dat waren de boze mannen. En er zaten ook altijd ontsnappingen met bootjes in, waar gaten in waren geboord zodat ze lekten. Het is natuurlijk gevaarlijk om dat allemaal te interpreteren. Maar toch, de kampen, de Vikingen, de bootjes...'

BLINDGANGERS

Na Uslar volgde een chemische fabriek in Herzberg am Harz. Ben Puylaert: 'Daar heeft hij letterlijk in de potten met chemicaliën moeten roeren. Ze maakten daar TNT en allerlei andere munitie. Goor spul. En allemaal onbeschermd hè. Dat heeft hij natuurlijk nooit aan zijn ouders geschreven. Hij beschrijft het wel in een brief aan een neef die medicijnen studeerde. Dat hij in de ziekenboeg zit en zijn nagels en ogen helemaal blauw zijn uitgeslagen van die gore rotzooi. En dat zijn rode bloedcellen nog

1945

Einde van de Tweede Wereldoorlog, Puylaert keert terug naar huis en hervat zijn studie in Wageningen

STADION

‘Het stadion op de Wageningse Berg ligt er nu verwaarloosd bij. Ik weet nog dat FC Wageningen daar speelde, maar de club ging failliet in 1992. Het stadion werd ook voor popconcerten gebruikt, zoals dit slotfestival van de AID op 23 augustus 1990. Later kwamen er plannen om er een ijsstadion of zwembad van te maken geloof ik, of beide. Er is allemaal niets van terechtgekomen. Wij gaan er elke zondag met de hond trainen.’

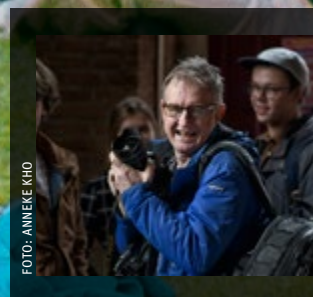

FOTO: ANNEKE VRO

Guy Ackermans is al 35 jaar fotograaf voor *Resource* en WUR. In al die jaren heeft hij bijzondere momenten vastgelegd. In dit feestelijke jubileumjaar voor WUR laat hij ons zijn meest bijzondere 'platen' zien.

Fikkie is slecht voor het milieu

Misschien eet je minder vlees of pak je wat vaker de fiets in plaats van de auto. Alles om je ecologische voetafdruk te reduceren. Maar heb je al rekening gehouden met de pootafdruk van je huisdier? Die is zeker niet verwaarloosbaar.

tekst Tessa Louwerens foto's Shutterstock

Als je milieubewust wilt zijn kun je beter geen huisdier nemen, concludeerden Robert en Brenda Vale in hun boek *Time to Eat the Dog? The real guide to sustainable living*. Het Nieuw-Zeelandse wetenschappersechtpaar berekende de milieu-impact van huisdieren. Mocht je toch per se een Duitse herder willen, zo stellen ze, dan kan je die inwisselen voor je auto; die heeft een vergelijkbare voetafdruk.

BESLAG OP LAND

Ook onderzoeker Ferry Leenstra van Wageningen Livestock Research benadrukt dat we in een milieubewuste leefstijl huisdieren niet moeten vergeten. 'Een vegetariër met een kat en een paard heeft waarschijnlijk een grotere ecologische voetafdruk dan een vleeseter zonder die dieren.' Leenstra berekende samen met haar collega Theun Vellinga de ecologische voetafdruk van honden, katten en paarden in Nederland. 'Die huisdieren worden in tegenstelling tot landbouwhuisdieren over het algemeen niet opgegeten. Ondertussen leggen ze wel beslag op land en op voedsel dat ook deels geschikt is voor mensen.' Ter illustratie: met de calorieën en eiwitten die nodig zijn voor alle honden en katten in de wereld, kan je alle circa 80 miljoen inwoners van Duitsland voeden.

De milieubelasting van huisdieren zal nog verder toenemen, omdat met de toenemende welvaart ook hun aantal groeit. Volgens de laatste tellingen van TNS NIPO in 2015 zijn er in Nederland rond de 2,6 miljoen katten, 1,5 miljoen honden en 450 duizend paarden. Ter vergelijking: Nederland telde in datzelfde jaar bijna 4 miljoen runderen en ruim 12 miljoen varkens. Leenstra: 'Als je de ecologische pootafdruk van huisdieren afzet tegen de veehouderij, dan is het aandeel weliswaar relatief klein, maar zeker niet verwaarloosbaar.' Daarbij moeten we vooral letten op het diervoer, denkt Leenstra. 'Wetenschappers breken zich het

hoofd over de vraag hoe we in de toekomst de groeiende wereldbevolking gaan voeden. Momenteel wordt in die discussie echter nauwelijks aandacht besteed aan huisdieren.'

1,5 MILJOEN VOETBALVELDEN

Leenstra berekende hoeveel land er nodig is voor de diervoederproductie. Voor katten kwam dat neer op zo'n 1000 m² per dier per jaar, voor honden was dit het dubbele. Een gemiddeld paard kwam op 3500 m². Ter vergelijking: in rijke landen is per mens ongeveer 12.500 m² per jaar nodig.

Om alle honden, katten en paarden in Nederland te voeden is dus zo'n 820 duizend hectare landbouwgrond nodig, ruim 1,5 miljoen voetbalvelden. Dit is bijna de helft van de totale 2 miljoen hectare landbouwgrond die Nederland rijk

'Neem liever een klein dier dat jouw groenteresten eet, zoals een hamster'

is. Leenstra: 'We zijn bij deze berekening voor honden en katten uitgegaan van een gemiddelde voersamenstelling en geen voedselverspilling. Verder hebben we voor de berekening van de ecologische voetafdruk gekeken naar vlees en vis, producten die dus ook door mensen kunnen worden gegeten. Als we enkel waren uitgegaan van bijproducten, dan zou het grondverbruik lager uitvallen.'

Het hangt er bij deze berekening namelijk wel van af in hoeverre de ingrediënten in het huisdiervoer worden gerekend tot bijproducten of producten die ook voor mensen geschikt zijn. Bijproducten zoals botten en ingewanden hebben een lagere voetafdruk dan producten als vlees, die door mensen gegeten kunnen worden en dus een hogere economische waarde hebben. De ecologische pootafdruk van honden en katten wordt dus mede bepaald door de samenstelling van hun voer.

Liefhebbers van huisdieren voeren vaak aan dat de dieren vooral slachtafval eten dat we anders toch weggooien. Deels klopt dit, zegt Leenstra. 'Maar uit onze analyse blijkt ook dat veel ingrediënten van commercieel huisdiervoer door landbouwhuisdieren en mogelijk ook door mensen gegeten kunnen worden.'

KIPPENKLAUWEN

Twee derde van de 'bijproducten' in blikvoer behoort tot de zogenaamde categorie-3-producten, die in principe ook geschikt zijn voor mensen. Denk bijvoorbeeld aan pens, orgaanvlees, of kippentenen. Leenstra: 'In Nederland zitten we daar misschien niet om te springen, maar in grote delen van de wereld worden deze producten als

lekkernij beschouwd. Kippenkluwen kun je exporteren naar China, waar ze een delicatessen zijn. Maar met de prijzen die wij hier bereid zijn te betalen voor honden- en kattenvoer, kan het voor de slachterij profijtelijk zijn om aan een diervoederproducent te leveren.' In Nederland zijn voor huisdiervoerproductie bovendien meer dierlijke bijproducten nodig dan er vrijkomen bij vleesproductie voor mensen.

Naast voedselproductie zijn er ook nog andere aspecten die bijdragen aan de ecologische voetafdruk. Zo staan paarden in weides en worden er maneges aangelegd op grond die geen voedsel oplevert, terwijl die daar wel geschikt voor is. 'Paarden hebben door hun aantal en formaat een grote impact; ze hebben veel voedsel en ruimte nodig. In het verleden leverden paarden eerst trekkracht en transport en daarna voedsel, maar dat wordt minder populair.'

POEP

Gezelschapsdieren concurreren niet alleen met ons om voedsel en land, hun poep en plas draagt ook bij aan de uitstoot van broeikasgassen zoals methaan, en dus aan de ecologische voetafdruk. 'Exacte cijfers zijn niet bekend,' zegt Leenstra. 'Maar waarschijnlijk is de bijdrage van gezelschapsdieren gering ten opzichte van landbouwhuisdieren.' Paardenmest wordt gebruikt om champignons op te kweken, maar honden- of kattendrolen gaan meestal niet op de composthoop. Hun ontlasting komt direct in de omgeving terecht.

Het is een lastig dilemma voor de milieubewuste dierenliefhebbers. Het antwoord lijkt simpel: dan maar geen huisdier. Maar dat is volgens Leenstra ook weer overdreven. Wellicht kunnen we zoeken naar een middenweg, suggereert ze, zoals ook het groeiende leger flexitariërs doet. 'Je kunt kiezen voor een timesharehuisdier. Of een klein dier dat geen vlees eet maar bijvoorbeeld jouw groenteresten, zoals een hamster of konijn.'

WAT IS DE ECOLOGISCHE VOETAFDRUK?

Er bestaat nogal wat verwarring over de definitie van 'ecologische voetafdruk'. Simpel gezegd is de voetafdruk het landoppervlak dat nodig is om in een bepaalde leefstijl te voorzien. Ferry Leenstra van Wageningen Livestock Research: 'Het is een manier om weer te geven wat het effect is van de productie op de omgeving. Een belangrijk deel is de grond of zee die nodig is voor voedselproductie. Maar er wordt ook rekening gehouden met de broeikasgassen die vrijkomen, het land dat wordt gebruikt om op te leven en effecten op lucht- en waterkwaliteit.' Dit alles wordt uitgedrukt in een hypothetisch getal, weergegeven in een oppervlaktemaat, zoals vierkante meters of hectares.

Internationale

Vijf Wageningse bacheloropleidingen schakelen komend studiejaar over op het Engels. Dat heeft nogal wat gevolgen voor de toestroom en beoordeling van studenten, het lesmateriaal en de gang van zaken in de collegezaal. Op alle fronten wordt dan ook hard gewerkt.

tekst Kenneth van Zijl illustratie Geert-Jan Bruins

De raad van bestuur van WUR presenteerde in de lente van 2017 het plan om de Wageningse bacheloropleidingen in stappen Engelstalig te maken, te beginnen met vijf opleidingen in september 2018. Het voorstel stuitte aanvankelijk op weerstand van de medezeggenschap, die vreesde voor de onderwijskwaliteit en het effect op de toch al grote groei van de universiteit. Maar na toezeggingen van de raad van bestuur – er komt een evaluatie na drie jaar en andere bacheloropleidingen die binnen die termijn Engelstalig willen worden, kunnen dat alleen als de Student Staff Council daarmee instemt – kwam er toch groen licht. Komend studiejaar maken de bachelors Internationaal Land- en Waterbeheer, Milieuwetenschappen, Dierwetenschappen, Levensmiddelen-technologie en Bodem, Water, Atmosfeer de

overstap. Diverse WUR-afdelingen zijn al maanden bezig zich hierop voor te bereiden.

AANMELDINGEN

Elke maand publiceert de afdeling Education & Student Affairs op intranet een update van het aantal vooraanmeldingen voor alle WUR-opleidingen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen gewogen en ongewogen vooraanmeldingen. Een scholier die zich heeft aangemeld voor een Wageningse opleiding en nog drie andere opleidingen elders, telt in de ongewogen aanmeldingscijfers van WUR mee als 1 en in de gewogen cijfers als 0,25. In de cijfers wordt verder onderscheid gemaakt tussen vooraanmeldingen uit Nederland, uit de EER (alle EU-landen plus Liechtenstein, Noorwegen en IJsland) en uit landen buiten de EER.

De cijfers (zie figuur) laten zien dat het aantal gewogen vooraanmeldingen door de

invoering van het Engels in de bacheloropleidingen flink is gestegen. Voor alle opleidingen die Engelstalig worden, zijn in april 616 gewogen vooraanmeldingen geteld, tegen ruim 421 in april 2017. Dat is een toename van 46,2 procent. Dat er veel meer vooraanmeldingen zijn gekomen van buiten Nederland (175,4 nu tegen 13 vorig jaar) hoeft uiteraard niet te verbazen; in 2017 waren de opleidingen nog in het Nederlands. Maar ook het aantal vooraanmeldingen uit Nederland is gestegen: 440,6 nu tegen 408,3 in 2017 (een groei van 8 procent).

Voorzichtigheid is geboden bij de interpretatie van de cijfers, waarschuwen woordvoerder Simon Vink en Dean of Education Arnold Bregt. Het aantal studenten dat in september daadwerkelijke aan de internationale bachelors zal beginnen, is een black box. Veel buitenlandse studenten, met name van buiten

bachelors in trek

de EER, zullen nog afvallen doordat ze het geld niet bij elkaar krijgen. De angst van sommige opleidingen dat invoering van het Engels Nederlandse studenten zou afschrikken blijkt onterecht, aldus Bregt.

DIPLOMAWAARDERING

Bij het Admissions Office in Forum komen alle aanmeldingen voor de internationale bachelors binnen en worden de vooropleidingen van de aspirant-studenten gewogen. Soms gaat dat op een goudschaaltje, omdat het opleidingsniveau vergelijkbaar moet zijn met het Nederlandse vwo-niveau. Dat is niet altijd eenvoudig vast te stellen. Zo wordt op Italiaanse middelbare scholen het vak wetenschap gegeven, een mix van scheikunde, natuurkunde en biologie. Om het niveau van de onderscheidende vakken te toetsen, wordt aan interne vakdocenten gevraagd de curricula te beoordelen van dit soort vakken. Voor algemene informatie over onderwijssystemen in andere landen worden verschillende databases gebruikt, waaronder die van het Nuffic, de Nederlandse organisatie voor internationalisering van het onderwijs.

Toch zijn er landen waarvoor het lastig blijft toelatingsbeleid te bepalen. 'Er zijn landen in Zuidoost-Azië en Latijns-Amerika waar het hoogst haalbare middelbare schoolniveau vergelijkbaar is met havo', zegt Puck Stamps van het Admissions Office, verantwoordelijk voor het in kaart brengen van internationale toelatingseisen. 'Maar dat betekent niet dat we mensen uit die landen automatisch uitsluiten. We gaan dan bijvoorbeeld overwegen of we ze kun-

nen toelaten met een hoger gemiddelde, of met een extra jaar aan de universiteit.'

VERTALING LESMATERIAAL

Het vertalen van vakliteratuur is een andere uitdaging waarvoor de internationale bacheloroopleidingen zich geplaatst zien. Met name bij technische terminologie luistert het nauw. Sommige opleidingen hebben ervoor gekozen om *native speakers* in te zetten: masterstudenten uit Engelstalige landen die eerstejaars lesmateriaal tegen betaling omzetten naar het Engels. Vertaling van de collegestof is aan de docenten. Overigens is veel vakliteratuur al in het Engels.

Bij de vertalingen stuiten de opleidingsdirecteuren op een onverwachte hindernis, namelijk de efficiëntie van het Wageningse onderwijssysteem, vertelt Arnold Bregt. 'Het onderwijs in het eerste jaar is sterk verweven. Introductievakken Ecologie of Celbiologie maken deel uit van veel opleidingen. Als je die vakken omzet naar het Engels, heeft dat ook gevolgen voor de opleidingen die niet overschakelen op het Engels.' Voor een aantal vakken is het onderwijs daarom voortaan voor alle eerstejaars in het Engels. Voor andere vakken is een hybride vorm gekozen: Engels in de internationale bacheloroopleidingen, Nederlands in de Nederlandstalige opleidingen.

CULTURE CLASH

Scholieren uit tientallen landen komen in september naar Wageningen. Dat kan communicatieproblemen opleveren in het

onderwijs en groepswork. Daarom krijgt elke internationale bacheloroopleiding een startvak. Daarin maken de studenten kennis met de opleiding en elkaar. Werkgroepen van maximaal acht studenten met verschillende culturele achtergronden krijgen een literaturopdracht of moeten een poster maken over een bepaald onderwerp. Een coach begeleidt het groepswork en laat de studenten ook aan het woord over wat samenwerking voor hen betekent.

Dit kan een uitdaging zijn, maar het is vooral ook leuk om van elkaar te leren, zegt Erik Heijmans, hoofd van het Education Support Center. 'Ik ben lang opleidingsdirecteur geweest van Internationaal Land- en Waterbeheer. Aan mijn studenten vroeg ik dan bijvoorbeeld welk beeld er bij hen opkwam bij het woord "water". Een Nederlandse student had het over regen en rivieren, een Roemeense student moest aan droogte denken. Dan krijg je grappige interactie, waarbij studenten veel van elkaar kunnen opsteken.'

Bregt verwacht dat de bonte samenstelling van de groepen een voordeel zal blijken te zijn. 'Ik geloof dat een goed samengestelde *international classroom* toegevoegde waarde voor het onderwijs heeft. Veel vakken die wij in Wageningen geven, gaan over complexe problemen, waarbij contextinformatie van groot belang is. In elk land is de context anders, dus het is verrijkend als internationale studenten ervaringen uit hun eigen land inbrengen.'

Vooraanmeldingen internationale bachelors

Naam opleiding	Stand per 17 april 2017				Stand per 16 april 2018			
	EER	NL	Niet-EER	Totaal	EER	NL	Niet-EER	Totaal
Internationaal Land- en Waterbeheer	1.0	60.4	0.5	61.9	12.1	66.7	10.6	89.3
Milieuwetenschappen	1.5	46.8	1.0	49.3	27.9	49.6	35.9	113.4
Dierwetenschappen	2.5	94.9	2.5	99.9	17.1	105.5	13.7	136.8
Bodem, Water, Atmosfeer	1.0	58.0		59.0	5.4	65.9	0.3	71.6
Levensmiddelentechnologie	1.3	148.2	1.0	151.2	15.7	152.9	35.3	204.8
Totaal	7.3	408.3	5.0	421.3	78.2	440.6	95.7	616.0

Deze figuur laat het aantal gewogen vooraanmeldingen zien voor de vijf bacheloroopleidingen die in september overschakelen op het Engels. EER staat voor alle EU-landen plus Liechtenstein, Noorwegen en IJsland

Bron: Education & Student Affairs

Studeren geeft **STRESS!**

Een op de vier studenten heeft burn-outklachten. Dat blijkt uit een onderzoek van Hogeschool Windesheim dat half april werd gepubliceerd. Tegelijkertijd maakte het WUR-bestuur bekend dat het een halve ton uittrekt voor een campagne tegen psychische problemen onder studenten. Wat maakt studeren stressvol en hoe ga je met de spanning om?

tekst Tessa Louwerens en Kenneth van Zijl

illustratie Henk van Ruitenbeek

Wim Verhagen

Derdejaars bachelorstudent
Economie en Beleid

'Ik ervaar zeker stress. Studie en sociaal leven zijn in Wageningen met elkaar verweven; het gaat 24/7 door. Ik doe veel naast mijn studie, onder andere voor het onderwijsbestuur.

Ook heb ik met een paar mensen de afdeling van de Jonge Democraten opgericht, waarvan ik nu voorzitter ben. Het komt voor dat ik om 9 uur 's ochtends de deur uit ga en om 12 uur 's avonds thuiskom en dan nog op tig appjes moet reageren. **Op een gegeven moment werd het me te veel, de stress. Maar ik schaamde me, omdat ik dacht dat ik me aanstelde.** Iedereen is druk tenslotte. Na lang twijfelen ben ik toch naar de studentepsycholoog gegaan. Zelf weet ik ook wel dat ik moet minderen. Maar dat ik over mijn overspannenheid heb kunnen praten met iemand, is een hele opluchting. Nu doe ik bewust even geen vak. En plan ik mijn agenda niet bomvol.'

Anne van der Heijden

Masterstudent Management, Economics and Consumer Studies en Food Quality Management

'Ik heb een levensstijl die voor mij heel chill is, maar waarschijnlijk niet voor iedereen werkt. Ik doe wat ik wil, wanneer ik dat wil: eten, sporten, studeren, met vrienden afspreken. **Mijn twee masters hebben weinig contacturen. Ik volg bijna geen college en ga alleen naar de verplichte onderdelen.** Dat kan niet bij elke studie en het verschilt ook per persoon waar je behoefte aan hebt en wat werkt. Want veel zelfstudie vraagt ook zelfdiscipline. Als je dat niet hebt en achter gaat lopen, kan deze aanpak juist veel stress opleveren. Maar voor mij werkt het.'

Bachelorstudent

Derdejaars Voeding en Gezondheid, naam bekend bij de redactie

'Afgelopen zomer kreeg ik ernstige psychische en psychosomatische klachten. **Ik ben doorverwezen naar therapeuten en heb maandenlang futloos en depressief in mijn kamer gezeten.** Nu slik ik antidepressiva en studeer ik weer in deeltijd om langzaam te herintegreren. Dat bevalt goed. Uiteindelijk wil ik universitair docent worden. Vóór mijn breakdown studeerde ik voltijds en werkte ik daarnaast 20 uur per week in een laboratorium. Daarbij deed ik ook nog bestuurswerk. Iedereen met gezond verstand zal zeggen dat het te veel was. Maar als je er middenin zit, heb je dat niet in de gaten. Ik kom uit een familie waarin hard werken de norm was. Ik ben de eerste die een hoge opleiding doet. Dat schept ook verwachtingen.'

Jesse Mesman

Masterstudent Biotechnology

'Ik had zo'n vol leven dat ik burn-outverschijnselen kreeg. **Ik was soms paniekerig en mensen zagen dat ik gestrest rondliep. Alleen kropte ik het allemaal op.** Ik sprak er met niemand over. Op een gegeven moment ben ik naar de studentenpsycholoog gegaan en die heeft mij naar de ggz doorverwezen. Daar constateerden ze dat ik faalangst heb en alles altijd perfect wil doen. Ik ben er acht keer geweest. Dat heeft erg geholpen. Ik ben ook naar een perfectionismecoach geweest. Ik moest schema's bijhouden van wat wel en wat niet goed is gegaan en kreeg gedachtenoefeningen voor wat meer rust in mijn hoofd. Zij heeft mij geleerd dat goed ook goed genoeg kan zijn. Ik ga een paar activiteiten en commissies afstoten. Nu kook ik nog op mijn studentenvereniging en speel ik in het studentenorkest. Ik ga niet meer naar elk feestje. Beter voor mijn gemoedsrust.'

Liza van Kapel

Masterstudent Earth and Environment

'Ik ben een echte deadlinewerker; ik begin laat. Dat geeft soms stress, maar uiteindelijk krijg ik daardoor wel het meeste voor elkaar. Ik doe ook veel dingen naast mijn studie, niet omdat ik denk dat het nodig is om een baan te vinden, maar omdat ik het leuk vind. Nu schrijf ik mijn masterthesis. Dat loopt uit, omdat ik halverwege RSI heb ontwikkeld, wat volgens mij niet per se met stress te maken had. Ik heb dit aangegeven en heb samen met mijn begeleider een aangepaste planning gemaakt en hulp gekregen bij het inrichten van mijn werkplek. Dat geeft mij veel rust. **Ik denk dat het voor studenten soms best lastig is om hun grenzen in te schatten en aan te geven.** Er zijn faciliteiten, maar je moet wel zelf aan de bel trekken.'

Edwin Peeters

Universitair hoofddocent Aquatische Ecologie en Waterkwaliteitsbeheer

'Ik merk dat studenten een korte concentratieboog hebben en snel afgeleid zijn, omdat ze met veel dingen tegelijk bezig zijn, onder meer op hun smartphone. Daarnaast hebben studenten veel meer activiteiten overdag, naast het voltijdonderwijs. Zo kunnen ze bijvoorbeeld soms een college niet bijwonen, omdat ze moeten werken. **Ik denk dat er veel van studenten verwacht wordt; er ligt druk om snel klaar te zijn met studeren en tegelijkertijd geld te verdienen.** Dit komt de leerprestaties niet altijd ten goede en ik heb de indruk dat dit ook meer stress geeft.'

Anne Pluijmaekers

Masterstudent management, Economics and Consumer studies en Biology

'Ik volg een dubbele master, maar dat geeft niet per se meer stress. Ik heb dezelfde studiebelasting als iemand die één master volgt. Alleen is het soms meer puzzelen, omdat ik verschillende verplichte vakken volg die ik allemaal een plek moet geven. **Ik probeer het werk op te hakken in kleine, overzichtelijk stukjes, zodat ik het gevoel heb dat ik vooruitgang boek.** Daarnaast kijk ik goed naar mijn prioriteiten; ik hoef echt niet elke avond tot tien uur te studeren. Mensen hebben wel andere verwachtingen van mij, omdat ik twee masters doe. Aan de ene kant wordt verwacht dat ik op beide vakgebieden volledig mee kan praten, dat studeren mij minder moeite kost en ik een bepaald niveau heb. Aan de andere kant wordt soms extra rekening met me gehouden. Ik vind het lastig om met die verwachtingen om te gaan; daar heb ik eigenlijk meer stress van.'

Deze vrijwilligers maken 5 mei mogelijk

BEVRIJDINGSVUUR

Wageningen wordt elk jaar op 5 mei overspoeld door zo'n 120 duizend feestgangers. Zij kunnen kijken naar een militaire optocht en genieten van muziek op tal van podia. Twee studenten en een promovendus vertellen wat zij doen om het feest tot een succes te maken.

tekst Anne van der Heijden foto's Sven Menschel

EEN PODIUM VOOR JONG TALENT

'Op 5 mei verandert Wageningen van een saai dorp in een festivalterrein. Ik hou van die sfeer', zegt Sanne Bom (20), student Gezondheid en Maatschappij en voorzitter van de stichting Popcultuur Wageningen. Toen ze drie jaar geleden met haar bachelor begon, ontdekte ze hoe uitbundig deze stad de vrijheid viert. Ze besloot dat ze daar deel van wilde zijn en helpt sindsdien elk jaar mee met de organisatie van het Bevrijdingsfestival.

Samen met anderen van Popcultuur regelt Bom dit jaar alles voor het Sena Performers Stage aan het Plantsoen, waar opkomende bands mogen spelen. 'Wij hebben alleen beginnende bands op ons podium. Sommige hebben we gevonden via Popcultuur. Niko deed bijvoorbeeld mee aan de laatste Popronde Wageningen en Dawn Brothers stonden vorig jaar in café Loburg.'

'Muziek is mijn passie en ik wil graag mijn organisatietalenten ontwikkelen', zegt Bom op de vraag waarom ze zoveel tijd steekt in haar vrijwilligerswerk. 'Als je in Wageningen iets met muziek te maken hebt, en je kunt zeggen dat je bij 5 mei betrokken bent, dan heb je wel echt iets bereikt.'

Bom is tevreden met de opzet van het jongtalentpodium dit jaar. 'Onze sponsor, Sena, is een organisatie die opkomt voor rechten van muzikanten. Ze eist dat we binnen 200 meter van het hoofdpodium staan. Daardoor is ons podium centraal gelegen en werden we betrokken bij de organisatie van het hoofdpodium. We spelen om beurten, zodat de muziek niet door elkaar gaat.'

Het programma van het Bevrijdingsdefilé en het Bevrijdingsfestival op 5 mei vind je op wageningen45.nl en bevrijdingsfestivalgelderland.nl.

COMMANDANT BIJ DE EREHAAG

Hidde Berg (23) is behalve masterstudent Biotechnology ook president van en commandant bij Transvaal, een ondervereniging van Ceres. De studentenweerbareidingsgroep levert elk jaar dertien studenten om een erehaag te vormen voor de veteranen en militairen die meelopen in het Bevrijdingsdefilé. 'De afgelopen twee jaar stond ik in de erehaag, dit jaar sta ik erbij als commandant.'

In de tijd van de Koude Oorlog leerden de leden van Transvaal met wapens omgaan, om te kunnen helpen bij gewapend verzet tegen een eventuele Russische bezetter. 'Dat punt zijn we allang voorbij, maar we vormen nog steeds de brug tussen de studentenwereld en de krijgsmacht', zegt Berg. Hij vindt het belangrijk dat studenten weten wat er bij de verdediging van een natie komt kijken. 'Vrede en veiligheid zijn niet zomaar gegeven, mensen vergeten vaak dat anderen er hun werk van maken of zelfs hun levens voor opofferen. Transvaal zorgt ervoor dat mogelijke toekomstige leiders op een positieve manier in aanraking komen met Defensie, zodat ze weten dat het leger er voor ons is'.

De link met de oorlogsherdenking op 4 mei en de bevrijdingsfeesten op 5 mei is voor Berg duidelijk. 'Wageningen is de stad van de Duitse capitulatie, een studentenstad met militaire achtergrond. Daar passen wij mooi tussen.' Hij vindt het belangrijk dat de band met de oorlog niet vergeten wordt. 'Anders wordt het alleen maar feest. Vrijheid mag natuurlijk gevierd worden, maar we moeten niet vergeten waar het feest vandaan komt.'

'REGGAE GAAT OVER VRIJHEID'

Het wordt het eerste Wageningse Bevrijdingsfestival dat promovendus Stefan Wilson (34) meemaakt, en hij mag meteen zijn opwachting maken als artiest. Om half drie in de middag laat hij op het internationale podium op het Salverdaplein zijn reggaemuziek horen. Het is een mooie kans. 'Ik ben van Trinidad en Tobago naar Nederland gekomen om hier mijn master in toegepaste statistiek en een PhD in statistische genetica te doen, maar ook om het publiek voor mijn muziek te vergroten.'

Wilson zingt reggae onder de artiestennaam Verse iTal. 'Mijn stem is mijn instrument.' Zijn eerste liedjes schreef hij toen hij 9 was, over zijn buurmeisje. Later kwamen er invloeden van Michael Jackson in zijn muziek. 'En ik ben beïnvloed door hiphop toen ik in Amerika mijn bachelor deed.' Over het algemeen componeert Wilson opbeurende muziek. 'Reggae gaat over vrijheid. Het is de muziek van onderdrukte mensen, een schreeuw voor vrijheid.' Daarom vindt hij het ook bijzonder dat hij op het Bevrijdingsfestival mag optreden. 'Hoewel 5 mei geen betekenis voor mij heeft, heeft het concept van vrijheid dat wel. Reggae gebruikt muziek om te zeggen dat iedereen het recht zou moeten hebben om vrij te zijn.'

Wilson heeft er bewust voor gekozen om niet zijn brood te verdienen met de muziek. 'Wetenschap is ook een deel van mij. Ik wil beide talenten in leven houden. Ik zou het geweldig vinden om het hele studiejaar les te geven in wiskunde en statistiek en de hele zomer te zingen. Eigenlijk is dat mijn manier van lesgeven buiten het klaslokaal. Het is meer dan enkel vermaak.'

HOOG IN DE BOL

Hoe hoger de verdieping waar we ons bevinden, hoe meer risico we nemen in onze beslissingen.

Dat blijkt uit onderzoek van Miami University. De hoogte maakt dat we ons machtiger voelen dan we zijn. Dat lijkt een goed argument om bankbesturen uit wolkenkrabbers te halen en onze raad van bestuur van de zesde verdieping van Atlas.

LAAG BIJ DE GROND

In het licht van bovengenoemde hoogtestudie is het geruststellend te weten dat degenen die bij WUR de macht controleren, niet zo hoog in het bestuursgebouw zitten. De WUR-Council vergadert altijd op de eerste verdieping. En ook *Resource* houdt daar kantoor. Overigens blijkt het blinderen van de ramen het risicofiele effect van een letterlijk hoge positie teniet te doen. Dat kan dus ook.

SPOELING

Onderzoekers van het Erasmus MC en het Britse King's College hebben 124 genen ontdekt die betrokken zijn bij de haarkleur. Twaalf daarvan waren al bekend. De kennis maakt dat we iemands haarkleur op basis van DNA een stuk accurater kunnen voorspellen. Handig voor forensisch onderzoekers. Maar als crimineel kun je je haren natuurlijk ook verven.

OUD EN WIJS

Hoe meer jaren onderwijs, hoe langer je leeft. Die bijna lineaire relatie blijkt wereldwijd te gelden en de afgelopen vijftig jaar nauwelijks te zijn veranderd. Dat hebben onderzoekers van de universiteit van Wenen ontdekt. Drie jaar extra onderwijs (na je 15de) levert ongeveer tien jaar langer leven op. Dat komt doordat beter onderlegde mensen gezondere keuzes maken wat betreft voeding en levensstijl.

Unitas ziet af van plek in oude postkantoor

De plannen voor een poppodium en onderkomen voor jongerenvereniging Unitas in het voormalige postkantoor zijn te grootschalig en financieel riskant. Unitas doet daarom niet mee. Dat zegt voorzitter Yvonne de Hilster namens het Eugeia Fonds, de stichting van oud-leden van Unitas die verantwoordelijk is voor de huisvesting van de vereniging.

Het Eugeia Fonds staat samen met Wageningen Live aan de wieg van het burgerinitiatief om het oude postkantoor tegenover theater de Junushoff om te vormen tot een poptempel en verenigingsgebouw voor Unitas. In opdracht van de gemeente is een haalbaarheidsstudie gedaan. Daarin zijn drie varianten onderzocht. Twee daarvan gaan uit van behoud van het bestaande gebouw met eventueel een uitbouw. Het alternatief is sloop en vervangende nieuwbouw, waarbij ook ruimte is voor woningbouw.

Om het poppodium financieel mogelijk te maken, is bij alle onderzochte varianten jaarlijks drie tot bijna vier ton subsidie nodig voor een periode van minstens vijftien jaar, zo blijkt uit de haalbaarheidsstudie. Dat is volgens het Eugeia Fonds geen gezonde basis. 'Dit vormt voor de andere deelnemers in de plannen een te groot risico voor de continuïteit. Dat risico willen wij met het kapitaal van onze vereniging niet nemen', schrijft de stichting in een reactie aan de gemeente.

De drie varianten kosten minimaal vijf (verbouw) tot bijna negen (nieuwbouw) miljoen euro. Volgens De Hilster zijn de plannen veel te grootschalig geworden. 'De varianten die zijn onderzocht, doen geen recht aan datgene waar wij in 2016 mee zijn begonnen: een plek voor jongeren in het centrum van Wageningen, met daarin een rol voor Unitas.' Die plannen zijn uitgegroeid tot een poppodium

met oefenruimtes, een muziekcafé, filmzaal, verenigingsruimte voor Unitas en woningbouw.

Het Eugeia Fonds wil alleen nog meedoen als er naar een soberdere opzet wordt gezocht die meer recht doet aan de oorspronkelijke uitgangspunten. 'Blijft het bij de beschreven drie varianten, dan zullen wij een stap opzij doen.' Ook het bestuur van Unitas stelt zich volgens De Hilster op dat standpunt.

De jongerenvereniging moest in de zomer van 2009 wegens financiële problemen haar verenigingsgebouw aan de Generaal Foulkesweg verlaten en de inboedel verkopen. De vereniging vestigde zich tijdelijk aan de Industrieweg, maar kon daar wegens problemen met de vergunning geen feesten en concerten houden. Momenteel vinden vergaderingen plaats in het voormalige Unitas-pand op de berg en feesten op verschillende plekken in de stad, zoals in café Luca. **Ⓡ RK**

In 2016 ontstonden plannen om het oude postkantoor tegenover theater de Junushoff in Wageningen om te vormen tot een poptempel en verenigingsgebouw voor Unitas.

Meer veganistisch eten op campus na petitie

Masterstudent Environmental Sciences Noortje Keurhorst is blij met het uitgebreide aanbod aan plantaardig voedsel in de kantines van Forum, Orion en Leeuwenborch. Ruim 500 mensen tekenden haar petitie, die twee maanden geleden sloot. Daarna ging ze in gesprek met de cateraars, met goed resultaat.

'Ik ontdekte dat de catering de afgelopen jaren al moeite hadden gedaan om vegetarisch en veganistisch voedsel aan te bieden. We hebben samengewerkt om het aantal opties verder uit te breiden.' Jeroen van Rosevelt, cateraar in de Leeuwenborch, is blij dat Keurhorst en de catering er samen uit zijn gekomen. 'Na felle discussies in het begin ontstond er een echt gesprek.' Van Rosevelt kreeg al po-

sitieve feedback op het nieuwe plantaardige aanbod. 'Ik ben blij dat mensen de aanpassingen waarderen. Gasten met smaak zien eten, is waar we het voor doen.'

Het veganistische eten verkoopt echter nog niet zo goed als de cateraars hadden verwacht, en dat leidt tot verliezen. Ze spraken af dat ze de ontwikkeling nauwkeurig in de gaten houden. Ron Nagtegaal, cateraar bij Forum, denkt dat het nog bekender moet worden dat er nu meer plantaardig voedsel beschikbaar is. Keurhorst is het daarmee eens: 'De cateraars hebben investeringen gedaan, nu is het aan ons om ook te kopen waar we om vroegen.'

De WUR Council is ook bezig met het onderwerp. In een brief aan de raad van bestuur schrijft de council dat er moet worden nage-

Veganisten hebben sinds kort meer keus in de WUR-kantines.

dacht over het aanbieden van plantaardig voedsel binnen de universiteit, omdat dat past bij de visie 'Towards a healthier environment'. **JS**

Veganistische opties in de kantines

Forum:
 soep, saladebar, sandwiches, warme maaltijden ('s avonds), Alpro-dranken en Alpro-toetjes, veganistische cappuccino (Grand café)

Orion:
 soep, saladebar, sandwiches of wraps, warme maaltijden (soms en op bestelling), energierepen, cappuccino met soja-, kokos- of amandelmelk

Leeuwenborch:
 soep, saladebar, sandwiches of wraps, warme maaltijden, Alpro-dranken

FOTO: SVEN MENSCHEL

ONDERTUSSEN IN... HONGARIJE

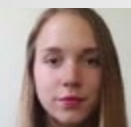
'Mijn ouders waren bij de protesten tegen Orbán'

De rechts-populistische Fidesz-partij van Viktor Orbán heeft opnieuw de Hongaarse verkiezingen gewonnen. Twee weken geleden protesteerden tienduizenden mensen in Budapest tegen het ondemocratische optreden van de regerende partij. Masterstudent Anna Hátsági maakt zich zorgen over de situatie, maar put hoop uit de protesten.

'Toen ik net in het buitenland studeerde, was ik van plan terug te gaan naar Hongarije. Ik wilde leven en werken in mijn thuisland, omdat ik van mijn cultuur, vrienden en familie houd. Tegenwoordig vind ik het moeilijker om me voor te stellen dat ik terugga, omdat de levensomstandigheden achteruitgaan.

In de laatste acht jaar heeft Fidesz alles gedaan om haar invloed te vergroten. De partij probeert civiele organisaties te dwarsbomen met wetten en het intrekken van subsidies. Ze verdeelt de financiële steun van de Europese Unie onder machthebbers en goede vrienden, in plaats van die te besteden aan de ontwikkeling van het land. De gezondheidszorg

en het onderwijs zijn er slecht aan toe. Dat maakt me verdrietig, omdat gezondheid en de mogelijkheid om te leren essentieel zijn voor een goed leven.

Anna Hátsági, masterstudent Biology uit Hongarije, vertelt over de situatie in haar land.

FOTO: SHUTTERSTOCK.COM

De regering controleert de meeste media. Die vertellen nu vooral hoe goed het gaat met het land en hoe goed de regering de mensen beschermt tegen denkbeeldige vijanden, zoals migranten of de EU. Ik zie dat veel mensen ongelukkig zijn met de regering, maar ze tolereren de situatie. Dat vind ik frustrerend. Ik ben naar Den Haag gegaan om te stemmen. Net als veel andere Hongaren hoopte ik dat er iets zou veranderen. Het resultaat is teleurstellend. Blijkbaar zijn de omstandigheden nog niet zo slecht dat de mensen in opstand komen. Er is ook geen goed alternatief voor de regerende partij.

De protesten die twee weken geleden zijn begonnen, geven hoop. Tien-duizenden mensen uit verschillende delen van de maatschappij kwamen bijeen om hun kritiek op de regering te uiten. Mijn ouders zijn ook naar de protesten gegaan, omdat ze denken dat dit het beste is wat ze nu kunnen doen. Sommigen van mijn vrienden zijn nog in Hongarije en proberen om er te leven en te werken. Dat vind ik geweldig, omdat we slimme mensen nodig hebben die een verschil willen maken.' **JS**

OP DE CAMPUS

'Eerst een kopje koffie. Wil jij ook?', vraagt Maria Uosukainen (24). De half-Finse, half-Nederlandse student is het tegenovergestelde van de overspannen student die ten onder gaat aan deadlines. Ze straalt rust uit en praat alsof ze overal al over nagedacht heeft.

We zitten buiten in de zon, voor The Spot. Met haar ene hand houdt ze haar koffie vast, met de andere zet ze haar woorden kracht bij. 'Als het niet zulk mooi weer was, zou ik in The Spot zitten. Ik vind dat een fijne plek om te studeren. Ik heb een evenwicht nodig tussen geroezemoes en concentratie.'

Vanwege haar interesse in verschillende culturen heeft Maria voor de master Leisure, Environment and Tourism gekozen. Ze kan niet wachten tot haar volgende reis. 'Voor mijn thesis wil ik zeker naar het buitenland. Ik vind nieuwe plekken ontdekken leuk. Ik heb er geen probleem mee om maanden weg te zijn van huis.' Op haar negentiende verliet

ze Finland. Sindsdien is ze eigenlijk altijd 'weg geweest', zoals ze het zelf formuleert.

Wat ze het meest mist aan Finland zijn de rust en ruimte. Soms gaat ze wandelen op de Utrechtse

'We moeten gewoon meer genieten, niet zoveel stressen'

Heuvelrug. 'Maar zelfs daar erger ik me aan het geluid van de auto's. Wat ik wel waardeer aan Nederland zijn de steden. Utrecht en Leiden bijvoorbeeld. Oja, en Nederland heeft mooie lange stranden! Finland heeft ook wel stranden, maar die zijn anders en niet zo lang.'

Maria noemt zichzelf een hedonist. 'Ken je de pizzeria tegenover de bioscoop in Wageningen? Die met de whiskybar? Die is echt

goed. Ik kan genieten van lekker eten en drinken. Vorige zomer waren mijn vriend en ik een week in Italië, puur om het eten.' Volgens Maria moet goed eten vergezeld gaan van lekker drinken, en dan vooral whisky. 'Mijn beste herinneringen aan reizen zijn gehuld in een soort constante *tipsiness*.' Eén zin laat ze een paar keer vallen. Het lijkt haar mantra te zijn: 'We moeten gewoon meer genieten, niet zoveel stressen.'

FOTO: EVA VAN DER GRAAF

FEESTEN

Zin in een feestje? Wageningen Uitgaans Promotie wijst de weg. Zie ook www.wageningenup.nl.

SSR-W - TOEBACKSUYGHERS: ORANJEBAL

Donderdag 26 april vanaf 22:00

Het is vaste prik op de avond voor Koningsdag: dispuut de Toeback-suyghers pakt uit met het Oranjebal. Trek alle oranje kledingstukken en accessoires die je hebt uit de kast en dans mee in naam van de koning.

CENTRUM WAGENINGEN- BEVRIJDINGSFESTIVAL

Zaterdag 5 mei van 12:00 tot 24:00

On-Wagenings groot, van hoge kwaliteit en helemaal gratis. Het Bevrijdingsfestival is het jaarlijkse goedmakertje voor iedereen die de rest van het jaar verzucht dat er in dit stadje geen klap te doen is. Of je nu van gitaarherrie, wereldmuziek, beginnende bands, blues, dance of Miss Montreal houdt; er zit iets voor je bij. Alle info vind je op bevrjdingsfestivalgelderland.nl.

FOTO: SVEN MENSCHEL

Sportkleding werd op 18 april verruild voor galajurken tijdens het gala van Thymos, de sportstichting van Wageningen University.

Wageningse masterstudenten gaan voor hun stage en thesis de hele wereld over. Ze maken kennis met de praktijk en andere culturen. Hier vertellen ze over hun avonturen.

Muggenvallen plaatsen in Curaçao

'Ik was eigenlijk altijd onderweg. Met een andere stagiaire en twee *locals* reed ik in een pick-up het hele eiland over. We bepaalden eerst willekeurige punten om metingen te doen en probeerden dan via Google Maps een huis te kiezen dat bij dat punt stond. Het was alleen een uitdaging om de gekozen huizen vervolgens te vinden, want op Curaçao staan huizen vaak dwars door elkaar. Dan heb je bijvoorbeeld eerst huisnummer 7, daarnaast nummer 60 en vervolgens nummer 50.

De bewoners van de huizen waar we langsgingen, wilden bijna altijd meewerken. Ze nodigden ons uit om binnen te komen, gaven ons iets te drinken en begonnen dan bijvoorbeeld hele verhalen over hun kinderen te vertellen. Dat ik zo in contact kwam met de lokale mensen, die vaak heel enthousiast waren en ook gewoon Nederlands spraken, vond ik het leukst.

BEERPUT

Ik heb een risicokaart gemaakt voor de gelekoorts mug, *Aedes aegypti*. Bij de gekozen huizen stelden we eerst aan de bewoners een paar vragen over risicofactoren voor muggen. We vroegen bijvoorbeeld of ze een beerput hebben, omdat bepaalde muggen daarin broeden. Vervolgens plaatsten we bij elk huis een muggenval, een soort emmer met water en hooi, die muggen aantrekt die eitjes willen leggen. Er zat een kap overheen, zodat de muggen niet naar buiten konden vliegen, en binnenin zat een papier waar de muggen aan vastplakten als ze er tegenaan vlogen. Na een week haalden we de vallen weer op en konden we de gevangen muggen tellen.

We moesten zorgen dat de muggenvallen overdekt waren, zodat er niet te veel regen in

kwam, en dat ze in de schaduw stonden, zodat het water niet verdampte. Het ging niet altijd goed; soms werd een val vernield door honden. Dan besloten we maar gewoon naar het volgende huis te gaan.

ARM EN RIJK

Je merkte dat arm en rijk in Curaçao gescheiden leven. Er waren woonwijken met een grote poort en een bewaker, waarbinnen iedereen afzonderlijk leek te leven. In de armere buurten ondernamen de mensen juist veel meer met elkaar.

Eigenlijk belden we overal aan, ook in de armere delen waar de politie 's avonds niet komt. Overdag was dat meestal prima te doen. Maar soms zeiden de *locals* waar we mee waren wel: "Nee, dit huis is niet goed, we gaan naar het volgende". En dan luisterden we wel, want zij kennen het daar beter dan wij.' EvK

HET ECHTE WERK

- Wie?** Marieke de Cock, masterstudent Biologie
- Wat?** Stage bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)
- Waar?** Willemstad, Curaçao

Meer interviews
op resource-online.nl

Orion Irregular Opening Hours May 2018

	2018	The Building	Bike basement	The Spot	Restaurant
Monday - Friday	30 April - 4 May	8 am - 6 pm	8 am - 8 pm	8 am till at least 8 pm	11.30 am - 1.30 pm
Saturday Liberation Day	5 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	6 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday - Wednesday	7 - 9 May	8 am - 6 pm	8 am - 8 pm	8 am till at least 8 pm	11.30 am - 1.30 pm
Thursday Ascension Day	10 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Friday	11 May	8 am - 6 pm	8 am - 8 pm	8 am till at least 8 pm	11.30 am - 1.30 pm
Saturday	12 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	13 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday - Friday	14 - 18 May	8 am - 6 pm	8 am - 8 pm	8 am till at least 8 pm	11.30 am - 1.30 pm
Saturday	19 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Whit Sunday	20 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Whit Sunday	21 May	Closed	Closed	Closed	Closed

Leeuwenborch Irregular Opening Hours May 2018

	2018	The Building	Coffee Bar/ Restaurant	The Library
Monday - Thursday	30 April - 3 May	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 10 pm
Friday	4 May	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 5 pm
Saturday Liberation Day	5 May	8 am - 5.30 pm	Closed	Closed
Sunday	6 May	Closed	Closed	Closed
Monday - Wednesday	7 - 9 May	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 6 pm
Thursday Ascension Day	10 May	Closed	Closed	Closed
Friday	11 May	7 am - 10.30 pm	10 am - 2 pm	8.30 am - 5 pm
Saturday	12 May	8 am - 5.30 pm	Closed	Closed
Sunday	13 May	Closed	Closed	Closed
Monday - Thursday	14 - 17 May	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 6 pm
Friday	18 May	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 5 pm
Saturday	19 May	8 am - 5.30 pm	Closed	Closed
Whit Sunday	20 May	Closed	Closed	Closed
Whit Monday	21 May	Closed	Closed	Closed

After 6 pm entrance is only possible after registration at the reception desk.

Forum - May 2018 Irregular Opening Hours

	2018	The Building	The Library	Student Desk	IT Service Point	WURshop	Restaurant	Grand Café	Wageningen in'to Languages
Monday - Thursday	30 April - 3 May	8 am - 12 am*	8 am - 12 am*	10 am - 12 pm	9 am - 10 pm	9 am - 4.30 pm	8 am - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Friday	4 May	8 am - 11 pm	8 am - 10 pm	10 am - 12 pm	9 am - 5 pm	9 am - 2.30 pm	8 am - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Saturday Liberation Day	5 May	9 am - 7 pm	9 am - 7 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	6 May	9 am - 7 pm	9 am - 7 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday - Wednesday	7 - 9 May	8 am - 12 am*	8 am - 12 am*	10 am - 5 pm	9 am - 10 pm	9 am - 4.30 pm	8 am - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Thursday Ascension Day	10 May	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Friday	11 May	8 am - 11 pm	8.30 am - 5.30 pm	Closed	Closed	9 am - 2.30 pm	Closed	Closed	Closed
Saturday	12 May	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	13 May	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday - Thursday	14 - 17 May	8 am - 11 pm	8 am - 10 pm	10 am - 5 pm	9 am - 10 pm	9 am - 4.30 pm	8 am - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Friday	18 May	8 am - 11 pm	8 am - 10 pm	10 am - 5 pm	9 am - 5 pm	9 am - 2.30 pm	8 am - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Saturday	19 May	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Whit Sunday	20 May	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Whit Monday	21 May	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed

* Attention 12 am is midnight

During working hours, the building is open to the public. After working hours, entrance is only possible with a WUR card.

Mededelingen

STUDENT COUNCIL 2018/2019 ELECTION – LISTS OF CANDIDATES

On 2 May 2018, the Student Council Election Committee will publish the lists of candidates, after these lists have been validated. Students who are entitled to vote will receive an email from WebElect verkiezingen (info@webelect.nl) about the publication of the lists of candidates. From 2 May 2018, students will know who might represent them in the Student Council during the next academic year. The lists of candidates will also be available for inspection at the office of the Secretary of the Student Council, or on the Student Council election team website. Any person who is concerned may lodge a notice of objection to the validity of a published list of candidates, up to and including 9 May 2018, with the Secretary of the Election Committee of the Student Council, Gaby Schmelzer, Droevendaalsesteeg 4 (Room B.103), P.O. Box 9101, 6700 HB Wageningen. Email: secretariat.sc@wur.nl

In memoriam

Peter van der Kamp (1958-2018)

Op maandag 26 maart 2018 ontvingen wij het verdrietige bericht dat onze collega Peter van der Kamp na een kort ziekbed is overleden. Peter was ruim tien jaar werkzaam bij Wageningen Marine Research als databaseontwikkelaar en -beheerder. Peter heeft zich de afgelopen jaren met name ingezet op het gebied van ontwikkeling van nieuwe software ten behoeve van marien en zoetwateronderzoek en het ontwikkelen van de bestaande en nieuwe WMR-databases. Daarnaast heeft Peter een belangrijke bijdrage geleverd aan het automatiseren van de ontsluiting van WMR-data voor diverse projecten. Hij deed dat met veel passie en creativiteit en in nauwe samenwerking met betrokken onderzoekers en was goed in staat om de vertaling te maken van de onderzoeksbehoefte naar de benodigde ontwikkeling in de databases. Naast databaseontwikkelaar was Peter jarenlang voorzitter van de ondernemingsraad van Wageningen Marine Research en deelnemer in de Centrale Ondernemingsraad. In de tijd van reorganisatie van het instituut was dit geen gemakkelijke opgave. Peter was in staat vanuit zijn voorzittersrol weloverwogen de koers van Wageningen Marine Research te verwoorden en hierbij de verschillende belangen af te wegen. Wij hebben grote waardering voor de wijze waarop Peter zijn functie bij ons instituut heeft vervuld: deskundig, betrouwbaar, loyaal en met een grote inzet. Wij zijn blij dat hij bij ons heeft gewerkt en zullen hem herinneren als een bescheiden en fijn mens. Binnen ons instituut zal hij erg worden gemist.

Mede namens kernteam data,
MT Wageningen Marine Research,
Tammo Bult, Jakob Asjes en Jeannette Riensema

In memoriam

Leonie Janssen-Jansen

Op woensdag 11 april 2018 is na een langdurige ziekte prof. Leonie Janssen-Jansen overleden. Op 1 juni 2015 kwam Leonie bij ons in dienst als de nieuwe leerstoelhouder Landgebruiksplanning. Helaas kwam al enkele dagen later het slechte nieuws dat Leonie ongeneeslijk ziek was. Gedurende haar gehele ziekteperiode bleef Leonie zich volledig inzetten, tussen alle chemokuren door, voor het werk op de universiteit: colleges geven, onderzoek doen en leidinggeven aan de leerstoelgroep. Haar strijdvaardigheid heeft er ook toe geleid dat Leonie op de dag voor haar 41ste verjaardag haar inaugurele rede kon houden, afgesloten met een groot feest. We wisten allemaal dat Leonie zou blijven strijden tot het eind, maar dat het een ongelijke strijd was. We zijn Leonie zeer veel dank verschuldigd voor haar onwaarschijnlijk inzet voor het vakgebied Landgebruiksplanning. De kwaliteit van het onderzoek en het onderwijs stonden bij Leonie hoog in het vaandel. Zij was bereid daarvoor ook de confrontatie aan te gaan en zichzelf niet te ontzien. De tijd was te kort en de omstandigheden waren te moeilijk voor Leonie om al haar doelen in Wageningen te kunnen realiseren. Wij wensen haar gezin, familie, vrienden, kennissen en collega's heel veel sterkte met het verlies van onze strijdbare en dappere Leonie.

*Namens de directie van de Environmental Sciences Group,
Bram de Vos en Machteld Roos*

Leonie Janssen-Jansen

Na een lange periode van ziekte is onze hoogleraar Leonie Janssen-Jansen overleden op 11 april 2018. Na haar promotie in Utrecht in 2004, bouwde ze haar wetenschappelijke carrière verder op aan de UvA rondom de thema's vastgoedontwikkeling en grondpolitiek. In juni 2015, nog voor haar 40ste levensjaar, trad ze aan als leerstoelhouder van de Landgebruiksplanninggroep aan WUR, waarna ze tot ieders ontzetting al na één dag moest worden opgenomen in het ziekenhuis vanwege een agressieve vorm van darmkanker. Leonie was een bevolgen wetenschapper en had een bezield visie over het vakgebied ruimtelijke planning. Ze maakte zich hard voor een hernieuwde rol voor de ruimtelijke ordening, na met lede ogen te hebben moeten constateren dat de overheid haar verantwoordelijkheden steeds meer in handen legde van lokale gemeentepolitiek en burgerinitiatieven. Leonie had een scherp oog voor de negatieve consequenties van dergelijke decentralisatie, en was wars van de eufemistische gemeenplaatsen waarmee dergelijk beleid doorgaans werd aangeprezen. Leonie had een groot internationaal netwerk: ze was visiting professor bij de University of Ulster, was zeer betrokken bij de International Academic Association on Planning, Law, and Property Rights (PLPR) en de Association of European Schools of Planning (AESOP). In de korte tijd waarin ze onze groep heeft geleid, heeft ze in weerwil van haar ziekte een belangrijke impuls gegeven aan de wetenschappelijke vitaliteit van de groep. Ze heeft zich tot het allerlaatste moment ingezet voor de leerstoelgroep en de verslagenheid na haar dood is dan ook groot.

*Staffleden en promovendi van de
leerstoel Landgebruiksplanning*

colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen University & Research. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Redactieadres

Droevendaalsesteeg 4,
6708 PB Wageningen
(Atlas, gebouw 104, bode 31).
Postbus 409 6700 AK Wageningen.
Secretariaat: Thea Kuijpers,
resource@wur.nl, 0317 484020
Website: www.resource-online.nl.
ISSN 1389-7756

Redactie

- Anton van Elburg (hoofdredacteur ad interim)
anton.vanelburg@wur.nl, 06 5429 8594
- Lieke de Kwant (eindredacteur magazine)
lieke.dekwant@wur.nl, 0317 485320
- Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie)
roelof.kleis@wur.nl, 0317 481721
- Linda van der Nat (eindredacteur website)
linda.vandernat@wur.nl, 0317 481725
- Tessa Louwerens (dier, voeding),
tessa.louwerens@wur.nl, 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie)
albert.sikkema@wur.nl, 0317 481724

Aan Resource werken mee

Guy Ackermans, Sam van Beljouw, Annie Berendsen, Alexandra Branderhorst, Evelien Castrop, Cathy Chen, Susie Day, Teun Fiers, Marijn Flipse, Stijn van Gils, Aart-Jan van de Glind, Eva van der Graaf, Clare McGregor, Anne van der Heijden, Yvonne de Hilster, Hoger Onderwijs Persbureau, Lotje Hogerzeil, Anja Janssen, Femke Janssen, Liza van Kapel, Echica van Kelle, Helena Ligthert, Piotr Kukla, Sven Menschel, Carina Nieuwenweg, Rik Nijland, Madhura Rao, Manon Römken, Henk van Ruitenbeek, Julia Schäfer, Eva van Schijndel, Joris Tielens, Pascal Tieman, Konstantina Togka, Friso Veenstra, Didi de Vries, Clare Wilkinson, Rob de Winter, Remo Wormmeester, Kenneth van Zijl

Vormgeving

Geert-Jan Bruins, Paul Gerlach

Druk

Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Advertenties

Extern: Bureau van Vliet, 023 5714745,
m.dewit@bureauvanvliet.com
Intern: Thea Kuijpers, resource@wur.nl,
0317 484020

Uitgever

Marc Lamers, Corporate Communications & Marketing Wageningen University & Research

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITENBEEK

No naps at the office

In my country, it is very common to have a nap in the office after lunch, especially in summer. Apparently, people in The Netherlands don't have that custom, possibly because they only eat a simple sandwich instead of a hot meal, or because they drink a lot of coffee.

It took me quite a long time to get used to the Dutch custom of staying awake the whole day. And sometimes, after a crazy night or really exhausting meeting, I still want to nap at my table for a few minutes to get my energy back. But it never works here. Usually I am woken up by the polite but persistent sound of a voice calling my name: 'Danny, Danny, are you okay?' If I keep ignoring it, it is often followed by a tap on my shoulder until I respond. Those nice Dutch people are really surprised when I stare at them with red eyes and tell them I am just sleepy. I visited Japan once and saw with my own eyes that people there even sleep standing up in the metro. So I do think the people in the office could leave me alone while I sleep briefly at my desk. Disturbing my nap like that is actually making me not okay! I am considering putting a sticky note with the text 'sleeping' on my forehead next time. Mind you, they might then wake me up to ask: 'Why is there a paper on your forehead, and are you okay?' 🇨🇳 Ying – 'Danny' – Deng, a PhD candidate in Food Immunology, from China

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn twenty-five euros and Dutch candy.

[NL]

'IK SLAAP!'

Na de lunch een uiltje knappen achter je bureau. Ying – 'Danny' – Deng vindt het heerlijk en baalt er dan ook van dat Nederlanders dit heel raar vinden. Het kost hem moeite om de hele dag wakker te blijven. Een enkele keer geeft hij toe aan zijn slaperigheid, maar dan wordt hij steevast gestoord door bezorgde Nederlandse collega's die denken dat hij niet lekker is. Nu overweegt hij om voortaan een post-it op zijn voorhoofd te plakken met 'ik slaap' erop.